

Rosmalla

Heemkundekring Rosmalen

Jaargang 24 - Nummer 1

COLOFON

Rosmalla (ISSN 0925-2894) wordt vier keer per jaar uitgegeven onder eindverantwoording van het bestuur van de Heemkundekring Rosmalen.

Gevestigd in Perron 3 Rosmalen
Postbus 64 5240 AB Rosmalen

www.heemkundekringrosmalen.nl
info@heemkundekringrosmalen.nl

Bestuur Heemkundekring Rosmalen:

- Wilma van Creij, voorzitter
- Secretaris:
- Henda Pennings, penningmeester
- Rien van Grunsven, bestuurslid
- Kitty van der Doelen-Crane

Werkgroep Redactieraad 'Rosmalla':

- Gerrit Mol
- Frans Vos
- Michiel van Heumen
- Wil Coppelmans (lay-out en tekstverwerking)

Productie:

- Druk: Nextprint B.V. Rosmalen

Losse nummers:

- € 5,50 per uitgave

Distributieadres:

- Henda Pennings
Vliertwijksestraat 4c
5249 RH Rosmalen

Kopijadres:

- Heemkundekring Rosmalen
Postbus 64 5240 AB Rosmalen
- g.mol@ziggo.nl

Ledenadministratie:

- Henda Pennings
Vliertwijksestraat 4c
5249RH Rosmalen

Iedere auteur draagt persoonlijke verantwoordelijkheid voor zijn of haar artikel. Niets uit deze uitgave mag worden vernoemd of afgebeeld tenzij bronvermelding plaatsvindt.

JAARGANG 24 - NUMMER 1 MAART 2014

Inhoudsopgave	Pagina
<i>Redactie</i>	Voorwoord 2
<i>Gerrit Mol</i>	Rosmalen ondergronds 2
<i>Henk de Werd</i>	Boerenleenbank / Rabobank in Rosmalen 'Dienstbaar, voor elkaar en met elkaar' 1910 - 2014 5
<i>Wiljo van de Plas</i>	Kwaai jong 25
<i>Michiel van Heumen</i>	Historie van Rosmalen op het Internet 26
	Heemkundekring Rosmalen dankt zijn sponsors 28

Foto omslag:

Gezicht op Rosmalen met Lambertuskerk, gezien vanuit het noordoosten. Aquarel uit 1815, gemaakt door een zekere P. Testas en ondergebracht in de Brabant-Collectie van de Universiteit van Tilburg.

P. Testas is Mr. Pieter Testas (1799 – 1866) of diens vader Mr. Pieter Hendrik Testas (1761 – 1819), beiden uit Amsterdam. Laatstgenoemde was getrouwd met een dochter van de Rosmalense dorpssecretaris Johan Adriaan Esser. Deze familielatie verklaart het bestaan van een aantal vroeg 19e-eeuwse aquarellen van Rosmalen van de hand van Testas, aanwezig in de Brabant-Collectie

Voorwoord

Daar zijn we weer, met een gevarieerd aanbod. Deze keer vooral verhalen uit de laatste eeuw, maar die zijn dan ook zeer herkenbaar. Tegelijk laten we nog eens zien hoe u veel Rosmalense verhalen en foto's digitaal kunt terugvinden. Want onze Heemkundekring Rosmalen graaft in het verleden, maar schuwt daarbij zeker niet het gebruik van eigentijdse middelen. Veel leesplezier!

De redactie.

Rosmalen ondergronds

Gerrit Mol

Vorig jaar trof u in *Rosmalla* een verslag aan van de opgravingen die rond de Lambertuskerk hebben plaatsgevonden. Maar er is de laatste jaren nog meer gegraven in ons zand(hazen)dorp. Het zal u niet ontgaan zijn dat er een kanaal wordt aangelegd. Zoals gelukkig tegenwoordig gebruikelijk krijgen archeologen in zo'n geval alle kans om te onderzoeken wat er in de grond mogelijk nog te zien is van vroegere bewoning of begroeiing. Bijzonder plezierig is dat de bouwer van het Maximakanaal, Willems Unie, ons als Rosmalenaren in oktober liet zien waar die opgravingen plaatsvonden en wat er allemaal gevonden is. De informatie die toen beschikbaar gesteld werd, gebruikte ik voor dit verhaal. De foto's werden op mijn verzoek eveneens beschikbaar gesteld door Willems Unie, waarvoor dank!

Er blijken op tien verschillende plekken in het traject opgravingen te zijn geweest. In dit verhaal richt ik me alleen op Rosmalense grond: Terp Heinis, Heinis, Burg. Jhr. von Heijdenlaan en Overdijk. De Wamberg neem ik ook mee, omdat veel Rosmalenaren hier ook goed bekend zijn. Zoals u weet, hoort de Wamberg eigenlijk bij Berlicum. De opgravingen in de Heinis

zelf vonden na de tentoonstelling in oktober plaats. De resultaten daarvan zijn uiteraard nog niet in dit artikel opgenomen.

Terp Heinis

Eind 2011 vond archeologisch onderzoek plaats op de terreinverhoging ten noorden van de Heinis. Het vermoeden bestond dat er middeleeuwse voorgangers van de gesloopte woning in en onder de hoge bult in het land te vinden waren. Verwacht werd dat de heuvel waarop de huizen stonden een oude terp was. Het archeologisch onderzoek wees uit dat de situatie complexer was dan gedacht.

De archeologen troffen resten aan van muren en waterputten die horen bij bewoning uit de 15^e tot en met de 19^e eeuw. Verder werden greppels met paalsporen uit de late middeleeuwen (11^e – 15^e eeuw) en handgevormd aardewerk uit de vroege middeleeuwen (7^e – 11^e eeuw) teruggevonden. De plek lijkt daarmee ruim duizend jaar te zijn bewoond.

Het onderzoek toonde aan dat de naam “terp” Heinis maar voor een deel juist is. De hoger gelegen plek in het landschap blijkt niet alleen veroorzaakt te zijn door het opwerpen van grond over eerdere bewoningsniveaus, maar ook door het afgraven van zand in de directe omgeving.

Archeologen aan het werk op de Heinis

Waterput op de Heinis

Burg. Jhr. von Heijdenlaan

Onder deze weg is begin 2013 archeologisch onderzoek uitgevoerd. Dat richtte zich op de ouderdom van de wegen, de stellingen van de belegering van

's-Hertogenbosch uit de 17^e eeuw en de verdediging van de stad uit de 19^e eeuw. Door de graafwerkzaamheden kon worden vastgesteld wat het verband is tussen de weg en deze stellingen.

Bij het doorgraven van de Jonkheer von Heijdenlaan kwamen sporen van een oudere weg aan het licht. Onder de verharding van de moderne weg is een dik pakket van vijf opeenvolgende lagen met karrensporen gevonden. De smalle golfachtige verkleuring van de grond vormt de kenmerkende indruk van een karrenwiel.

Behalve de oudere fase van de weg is ook een oude gracht vrijgelegd. Deze gracht heeft aan weerszijde een dubbele paalstelling. Bij welke stellingen uit de 17^e en 19^e eeuw deze gracht precies heeft gehoord, wordt nog onderzocht.

Overdijk

In het veld ten noorden van de Graafsebaan, ongeveer waar vroeger de Jumbo zat, vond eind 2011 archeologisch onderzoek plaats. Men noemt deze plek Overdijk,

Aanleg werkput Burg. Jhr. von Heijdenlaan

*Proefsleuf Burg.
Jhr. von Heijden-
laan*

een voor mij overigens nieuwe naam! Op basis van het historisch kaartmateriaal werd verwacht dat hier resten van stellingen en een schans uit de Tachtigjarige Oorlog zouden liggen. De Overdijk is een hoog liggende landweg die mogelijk hoorde bij de stelling uit 1629, toen Frederik Hendrik 's-Hertogenbosch belegerde. Zoals u weet moesten de Spaansgezinde machthebbers door deze aanval het veld ruimen. Met de graafmachine zijn diverse proefsleuven gegraven om te zoeken naar de sporen van de schans en de stellingen in de ondergrond. De archeologisch interessante lagen bleken echter zo goed als verdwenen. Dat heeft te maken met zandwinning die hier halverwege de 20^e eeuw plaatsvond. Jammer! Wel werd in het veld een kleine metalen kanonskogel aangetroffen, maar het is niet duidelijk of die uit 1629 dateert.

Greppel Burg. Jhr von Heijdenlaan

Wamberg

Op de noordwestelijke punt van het landgoed Wamberg stroomde ooit de Ingelandse beek in de Wambergse Beek. Tijdens het beleg van 's-Hertogenbosch lag hier een belangrijk deel van de stelling. Wallen en greppels met kleine schansjes waren op het zand aangelegd en in de beek was een dam gebouwd. De sporen zijn in 2012 door archeologen onderzocht.

De genoemde dam blokkeerde de doorvoer van het water naar 's-Hertogenbosch, zodat de belegeraars het gebied ervoor konden droogleggen en de stad konden aanvallen. Uit de opgraving bleek dat de dam zo was gelegen dat deze ook de Ingelandse Beek afsloot. Van deze opgravingen zijn luchtfoto's gemaakt. Zo kregen we inzicht in de samenloop van de brede Wambergse Beek en de Ingelandse Beek in het noorden en van de vermoedelijke ligging van de stelling uit 1629.

Boerenleenbank / Rabobank in Rosmalen

1910 'Dienstbaar, voor elkaar en met elkaar' 2014

Henk de Werd

De gedachtenisprentjes en foto's komen uit het Rosmalenarchief van Henk de Werd.

Inleiding

In november 2013, tijdens het ledencafé van de Rabobank in Fleurie, werd het aangedragen project van onze heemkundekring bekroond met een “derde prijs” in het te verdelen geldbedrag van 10.000 euro van het coöperatiefonds van de Rabobank 's-Hertogenbosch, locatie Rosmalen. Na een eerste schifting, waarbij leden van de Rabobank al hun stem hadden kunnen uitbrengen op hun favoriete club, kwam onze heemkundevereniging reeds in de top vijf wat de verdeelsleutel betreft. Voorzitter Wilma van Creij wist die avond haar vereniging nog eens perfect te promoten. Hulde daarvoor en... de beloning was groot. Alle inspanningen waren goed voor de derde prijs en 2000 euro. Een mooi cadeau bij het zilveren jubileum van onze Heemkundekring Rosmalen. Tegelijk was het een goede gelegenheid om ook eens een stukje historie van de Rosmalense Rabobank aan het papier toe te vertrouwen. De Rabobank was overigens niet de eerste “financiële instelling” binnen Rosmalen. Het postkantoor beet hier de spits af. Oudere Rosmalenaren herinneren zich zonder meer nog de postwissels als middel om geld te innen en om te betalen.

Het postkantoor

Sinds 1851 had Rosmalen een hulppostkantoor, waar we ons overigens niet al te veel van moeten voorstellen. De kantoorhouder hield kantoor in een kamer in zijn eigen huis. Enkele bekende kantoorhouders, met kantoor aan eigen huis zijn geweest: Gerardus Hermens (Dorpsstraat, naast de winkel van M. Groos), A. Kruijssen (Dorpsstraat, tegenover “de Vijverberg”) en Jan Wijns (Stationsstraat).

U ziet, met de komst van een nieuwe kantoorhouder “verhuisde” ook het hulppostkantoor naar een andere locatie in het dorp. In 1916 werd dat hulppostkantoor

uitgebreid met een hulptelefoonkantoor en hulptelegraafkantoor. Met de postwissel konden ook financiële zaken afgehandeld worden.

De Boerenleenbank

De eerste bank in Rosmalen, de Boerenleenbank afdeling Rosmalen, werd in 1910 opgericht.

“Toen de boeren in Rosmalen in het jaar 1909 vernamen dat in ons eigen dorp ook de plannen bestonden tot oprichting van een eigen Boerenleenbank, zulks in navolging van talrijke andere plaatsen, waar de oprichting van een ‘Leenbank’ tot stand kwam, heeft men waarschijnlijk deze ‘dorpsgeruchten’ met gemengde gevoelens ontvangen. Enerzijds was het vertrouwen in de Boerenapostel Gerlacus van den Elsen wel dermate, dat men wist dat deze op te richten boerenleenbanken aan hem een grote steun achter zich hadden; doch anderzijds vroeg men zich af of een Boerenleenbank in Rosmalen wel zo’n noodzaak was en vanwaar moest de ‘Leenbank’ het geld vandaan halen, teneinde de

boeren die geldbehoefte hadden te kunnen voorzien van een voorschot.

Het was immers zo, dat slechts weinig boeren in die tijd zich zo financieel verheven gevoelden, dat zij enige honderden

Bidprentje met foto van de boerenapostel, pater Gerlacus van den Elsen.

guldens voorlopig buiten hun bedrijf konden houden en hiervan nog diverse mensen moeilijk de moed zouden kunnen opbrengen om deze gelden, die zo men zei: ‘uit de mond heeft gespaard’ ter plaatse aan de Boerenleenbank toe te vertrouwen. Doch door de voorlichting

gegeven door de Boerenbond en niet het minst de adviezen van Pater van den Elsen, werd door het bestuur van de Boerenbond in 1910 besloten een vergadering te houden om te komen tot de oprichting van een Boerenleenbank.”

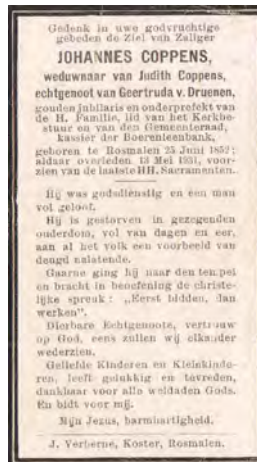
Op maandag 24 januari 1910 werd die vergadering gehouden in aanwezigheid o.a. van de geestelijk adviseur, pastoor Hordijk uit Rosmalen, en de heer Verbeeten, inspecteur van de Coöperatieve Centrale Boerenleenbank te Eindhoven, de grote pionier bij de oprichting van de plaatselijke boerenleenbanken. “Hij was een figuur, die zowel door zijn welsprekendheid als door zijn eerlijkheid spoedig het vertrouwen kreeg van iedere boer. Door inspecteur Verbeeten werd op duidelijke wijze uiteengezet: het nut van de Boerenleenbank in de dorpsgemeenschap. Hij bracht duidelijk tot uiting, dat een boerenleenbank moet zijn: *Voor elkaar en met elkaar*. De meer gegoede boeren zouden door hun spaargeld toe te vertrouwen aan de Boerenleenbank, hiermede de minvermogende boeren kunnen helpen. De heer Verbeeten bracht duidelijk tot uiting, wil een Boerenleenbank een boer een voorschot tot verbetering van zijn landbouwbedrijf verstrekken, dan moet de Boerenleenbank eerst over de gelden kunnen beschikken, welke gelden moeten worden verkregen van de eigen leden – de boeren.”

De statuten werden vervolgens nog eens met de heer Verbeeten besproken. Zij werden koninklijk goedgekeurd op 18 februari 1910. Op donderdag 31 maart 1910 werd opnieuw vergaderd en werd het ledenregister getekend door 37 leden. Bij de viering van het gouden jubileum in 1960 waren van deze 37 eerste leden nog in leven: Lambertus van Nuland (Bert Josten), Jac. v.d. Heuvel (Kobus de Kèp), Johannes v.d. Hanenberg (Hannes d'n Hùipert) en Gerardus van Creij (Gret Crèij). De initiatiefnemers en mede ondertekenaars van de eerste statuten waren de volgende Rosmalense, bepaald niet onbemiddelde, inwoners uit de agrarische sector en/of middenstand: Jacobus Westeralen, Willem Langens, Piet van Nuland, Jacobus Coppens, Piet v.d. Broek en Jan van Uden.

In het bestuur werden benoemd: W. Langens, directeur; G. Hermens, onder-directeur; Jac. Westeralen, lid. Voor de Raad van Toezicht werden gekozen: M.I

van Beek, president; L. van den Dungen, vicepresident en P. van der Doelen, lid. Geestelijk adviseur werd pastoor A. Hordijk en als kassier werd door de algemene vergadering gekozen de heer J. Coppens. Het huishoudelijk reglement werd eveneens vastgesteld tijdens de vergadering van 31 maart 1910. Hierin werd o.a. bepaald, dat de kassier iedere vrijdagmiddag van 2 tot 3 uur zitting hield. Op 1 mei 1910, tijdens de eerste bestuursvergadering, gecombineerd met de Raad van Toezicht, werd vastgesteld dat door de kassier ten hoogste 300 gulden als kassaldo mocht aanhouden. In mei 1910 volgden de eerste stortingen op de spaarrekeningen.

Van enkele, hierboven genoemde, personen vond ik nog wat belangrijke informatie terug. Het betreft:

Johannes Coppens:

Hij was medeoprichter en ook de eerste kassier van de Boerenleenbank. Tegelijk was hij ook lid van het kerkbestuur van de Lambertusparochie en lid van de gemeenteraad van Rosmalen. Hij werd te Rosmalen geboren op 25 juni 1852 en hij overleed te Rosmalen op 13 mei 1931.

Hij was gehuwd met Judith Coppens en met Geertruda van Druenen. Bij het overlijden van Johannes Coppens schreef de Provinciale Noordbrabantsche en 's-

Hertogenbossche Courant op vrijdag 15 mei 1931: “Op den leeftijd van 79 jaar overleed alhier de heer J. Coppens, een onzer meest geachte dorpsgenooten. Vanaf de oprichting van de Boerenleenbank was hij kassier en is dit tot aan zijn dood gebleven en hij heeft zeer zeker medegewerkt tot haren bloei. In zijn goede jaren gaf hij zijn beste krachten als wethouder aan onze gemeente, terwijl hij tot aan zijn dood raadslid was, doch thans had hij zich niet meer herkiesbaar gesteld. De parochie van den H. Lambertus betreurt het verlies van een zijner kerkmeesters. De plechtige uitvaart en begrafenis zal plaats hebben op Maandag 18 Mei a.s. te 10.00 uur.” Ook over die uitvaart verscheen een verslag in dezelfde krant, nu echter van dinsdag 19 mei 1931. “Rosmalen, 18 mei. Hedenmorgen te 10 uur had in de parochiekerk

van den H. Lambertus de plechtige uitvaart plaats van den heer J. Coppens, gouden jubilaris der H. Familie, kerkmeester, raadslid en kassier der Boerenleenbank. Het college van B. en W. was vertegenwoordigd door den burgemeester Jhr. Von Heijden en wethouder Van Beek en den loco-secretaris H. Lambermont. Raadsleden, bestuurders van de Boerenleenbank, kerkmeesters en leden der H. Familie zij allen hadden zich opge maakt hun medelid en collega de laatste eer te bewijzen. Verschillende notabelen uit onze gemeente woon den de uitvaart bij. De plechtige rouwmis werd opgedragen door den Zeer Eerw. heer pastoor met assistentie van den Eerw. heer kapelaan F. Houbraken en den rector van Coudewater. Het voltallig zangkoor zong zeer verdienstelijk. De plechtigheden op het kerkhof werden verricht door den Zeer Eerw. heer pastoor. Aan het graf werd niet gesproken. Met den heer Coppens is heengegaan een eenvoudig brave man met onvervalschte katholieke beginselen, die tot den laten levensavond gewerkt heeft en in zijn arbeidzaam leven zeer veel heeft gedaan voor Rosmalen en haar bevolking. Zijn ziel ruste in vrede."

Gerardus Hermens:

Hij was directeur en medeoprichter van de Boerenleenbank. Hij werd geboren te Mill op 4 februari 1857 en hij overleed te Rosmalen op 28 februari 1944. Hij was gehuwd met Elisabeth Vink, geboren te Rosmalen. Bij gelegenheid van zijn 80ste verjaardag in 1937 schreef de Boscche krant van 4 februari van dat jaar: " Rosmalen 3 Febr. Een geacht dorpsgenoot, de heer G. Hermens, viert Donderdag 4 Febr. zijn 80sten verjaardag. De jubilaris, die een goede gezondheid ge-

niet, stelt nog steeds veel belangstelling in het wel en wee onzer gemeente. In zijn lang arbeidzaam leven heeft de heer Hermens immer gelegenheid gevonden iets voor de gemeenschap te doen. Zoo is hij het geweest, die in 1910 mede de Boerenleenbank, afdeling Rosmalen, oprichtte en daaraan tot heden met hart en ziel heeft gewerkt. Vanaf 1929 is hij nog steeds direc-

teur dezer nuttige instelling. Het zal den krassen jovialen ouden heer op Donderdag dan ook zeer zeker niet aan blijken van belangstelling ontbreken. Ad multos Annos!"

Jacobus Westerlaken:

Hij was medeoprichter van de Boerenleenbank, lid van het kerkbestuur van de parochie van de H. Lambertus, lid van de gemeenteraad van Rosmalen, wethouder en voorzitter van de N.C.B., afdeling Rosmalen (Boerenbond). Jacobus Westerlaken werd geboren te Rosmalen op 3 februari 1848 en hij overleed te Rosmalen op 19 april 1928. Hij was gehuwd met Antonetta Maria Coppens, geboren te Rosmalen 16 augustus 1850 en

overleden te Rosmalen 5 juni 1891. Bij zijn overlijden schreef de Provinciale Noordbrabantsche en 's-Hertogenbossche Courant op vrijdag 20 april 1928: "Heden nacht overleed na een betrekkelijk kortstondige ziekte de weled. Heer Jacobus Westerlaken. De overledene was een der vooraanstaande personen in onze gemeente . Hij werd geboren den 3. Februari 1848 en bereikte dus den leeftijd van 80 jaar. Van de vele ambten, functies en betrekkingen die hij bekleedde volgen hier de voornaamste: Raadslid sinds 1886, dus 41 jaar; wethouder sinds 1906, dus 20 jaar; bovendien sinds het overlijden van wethouder van Gerven locoburgemeester; kerkmeester sinds 1907, prefect en gouden jubilaris der H. Familie; voorzitter van den Boerenbond sinds de oprichting in 1907. Verder voorzitter van de Onderlinge Veeverzekering, lid van de Paardenverzekering, bestuurslid van de R.K. Kiesvereeniging, bestuurslid van het W.G. Kruis, oud-lid van den Polder van der Eigen, van den Binnenpolder en van het Waterschap "De Kleine Wetering", bestuurslid der Boerenleenbank, Rijksschatter voor de paardenvordering, bedrijfs-leider van het hoofdbedrijf van het hooibedrijf der American Petr. Mij., enz. enz. De heer Westerlaken was een zeer gezien persoon bij jong en oud, bij rijk en arm, steeds eenvoudig en vriendelijk en behulpzaam

waar men hem noodig had. Als hoofd van een bloeiend landbouwbedrijf was hij er steeds op uit om dat bedrijf zoowel op veekundig als landbouwkundig gebied aan de moderne eischen aan te passen. Zijn heengaan zal in wijde kringen gevoeld worden, niet het minst door zijn kinderen en familieleden, wien het een troost moge zijn dat zijn lange leven goed besteed werd in dienst van God en maatschappij. Hij ruste in vrede.”

Ook aan zijn uitvaart en begrafenis besteedde dezelfde krant de nodige aandacht. Op dinsdag 24 april 1928 konden de inwoners van Rosmalen daarover lezen: “Rosmalen, 23 April. Onder groote belangstelling had heden de plechtige uitvaart en begrafenis plaats van den heer Jac. Westerlaken. Talrijke deputaties uit de vereenigingen en corporaties, waarvan de overledene deel uitgemaakt heeft, waren in den stoet vertegenwoordigd. Aan de groeve werd allereerst gesproken door onzen burgemeester Jhr. Von Heijden. Spreker memoreerde het verlies voor familie, gemeente en vereenigingen, tengevolge van dit overlijden. Bovenal herdacht hij den heer Westerlaken als oer-echten Brabanter in woorden, daden en karakter. Hij eindigde met den wensch dat de overledene daarboven het loon ontvangen mocht voor zijn welbesteed leven. Daarna sprak de heer E. van de Mortel als plaatsvervanger van den voorzitter van den Polder van der Eigen, die zelf verhinderd was de begrafenis bij te wonen. Ook deze roemde den overledene vooral om zijn kennis van polderzaken en om zijn goeddelijken omgang. De zoon van den overledene dankte namens de familie de sprekers en allen die door hun aanwezigheid bij deze begrafenis blijk van belangstelling gegeven hadden. Daarna zong het kerkkoor nog Pie Jesu van Wiltberger en daarmee was de plechtigheid afgelopen.”

Jacobus Coppens:

Hij was medeoprichter van de Boerenleenbank. Hij werd geboren te Hintham op 8 mei 1842 en hij overleed te Hintham op 1 maart 1913. Hij was gehuwd met Maria van der Kant. Op 4 maart 1913 schreef

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER
JACOBUS COPPENS,
WEDUWNAAR VAN
MARIA VAN DER KANT,
geboren te Hintham 8 Mei 1842 en aldaar overleden, voorzitter van de H.H. Sacramenten der streekladen, 1 Maart 1913.

Hij was rechtvaardig voor God en hij wandelde obergewijs in al de goeden en voetschreden des Heeren. Luc. I, 6.
Werkszaam en met zorg op heeft hij zijne dagen doorgebracht en is tot het leven gescheiden naar allen de plichte van zijne dood tot een voorbeeld van deugd achterlatende.

II Mach. VI, 31.
De smarten en pijnen met gelide geboden, vatoelen de kroon, die God voor ons bereid in den hemel.
Er zijn drie dingen, die den dood der rechtvaardigen kostbaar maken; de rust van den arbeid, de vreemde van het nieuwe en de vryheid van het eeuwige leven.

II Bern. Bern. 55, n. 2.
Barmhertige kinderen! weet altijd Gods genade; weet omgevoel en barmhertigheid. Vaartwel en bidt voor mij; niet, ik sterf, ik moet van u heengaan; maar ik zal u wederzien in den hemel. Hij die voor u bidde en u barmhertig zij, ik op aarde u barmhartig heb. H. Schrift. H.H. Vaders. GEBED.

Wij bidden U, o Heer, verleen Uwen dienaar Jacobus de eeuwige belooning, welke Uij aan allen, die Uwe geboden hebben onderhouden, hebt toegesond. Amen.

Barmhartige Jezus, geef hem de eeuwige rust. (130 dagen afhaal.)
R. I. P.

P. STUYVES EN ZONNEN, 'S-ROOSDAM.

de Provinciale Noordbrabantsche en 's-Hertogenbossche Courant: “Rosmalen, 2 Maart. De landbouwer Jac. Coppens, die verleden week het ongeluk had onder eene kar te geraken en wiens toestand na enkele dagen dermate verergerde, dat hem de laatste H. Sacramenten moesten worden toegediend, is gisteravond tengevolge der bekomen inwendige kneuzingen, overleden.”

Petrus van den Broek:

Hij was medeoprichter van de Boerenleenbank. Hij werd geboren te Rosmalen op 3 november 1838 en hij overleed te Rosmalen op 25 maart 1918. Hij was gehuwd met Jacomina Bekkers.

Johannes van Uden:

Hij was medeoprichter van de Boerenleenbank. Hij werd geboren te Geffen op 2 september 1840 en hij overleed te Rosmalen op 4 juli 1922. Hij was gehuwd met Gertruida van Lokven.

M.I. van Beek:

Marinus Ignatius van Beek werd geboren te Rosmalen op 28 april 1880. Hij overleed te Rosmalen op 18 februari 1939. Hij was ontvanger van de gemeente Rosmalen, regerend armmeester, secretaris en medeoprichter van het Wit-Gele-Kruis, afdeling Rosmalen en was president van de Raad van Toezicht van de Boerenleenbank Rosmalen. In mei 1910 vertrouwden, zoals ik reeds schreef, de eerste spaarders – en dat waren er vijf – een bedrag van 2960 gulden aan de bank toe. Ook werd in

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER
PETRUS VAN DEN BROEK,
WEDUWNAAR VAN
Jacomina Bekkers,
geboren te Rosmalen 3 Nov. 1838 en, voorzitter van de H.H. Sacramenten, aldaar overleden 25 Maart 1918.
Prefect der H. Familie.

Hij was een vroom man, vreesde God en week af van het kwade. Job I, 1.
Ik heb tot den Heer geroepen en Hij heeft mij verhoord van zijn heiligen berg. Ps. III, v. 5.
Alme kinderen, loeft God ten allen tijde en bidt Hem, dat Hij al uwe zonden bestreke en al uwe voortreuen in hem berisete. Teh. IV, 20.
Wij hebben hem bekind; verlaten wij hem niet, alvorens wij hem door onze geboden en goede werken het huis des Heeren hebben doen binnen treden. H. Ambr.
Mijn Jezus, barmhartigheid. 100 d. af.
G. J. N. Damman, koster, Rosmalen.

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER
JOHANNES HENDRICKS VAN UDEN,
ECHTGENOOT VAN
Gertruida van Lokven,
geboren te Geffen 2 September 1840 en, voorzitter van de H.H. Sacramenten, overleden te Rosmalen 4 Juli 1922.
44 jaren Prefect der H. Familie.

Hij was eevoudig en oprecht, vreesde God en week af van het kwaad. Job I, 1.
Een eerekroon aan de hooze jaren, die op de wegen der gerechtigheid gevonden worden. Spr. 16, 31.
Gij, o Heer, hebt mijn hiden in vreemde verlaten, omdat mine ziel U zingt: o Heer, God, in eevoudigheid zal ik U loven.
O allerheiligste Drie-eenheid, die door Uw genade woont in mine ziel, misse, dat ik U meer en meer bemine. 200 d. af.
Jezus, Maria, Joseph, ik geef U mijn hart en mijn ziel en mijn beest tot u.
Jezus, Maria, Joseph, staet mij bij in mijn laatste doodstrijd. Jezus, Maria, Joseph, laet mij in vrede in Uw heilig aardsche afderven. 300 d. af.
O Maria, maak dat ik leve in God, met God en voor God. 200 d. af.
Chr. M. Sekeris, koster, Rosmalen.

Gedenk in uwe godvruchtige geboden de Ziel van Zaliger
den Heer
Marinus Ignatius van Beek,
Lid van de H. Familie; Onvanger der Generale Rosmalen en regerend Armmeester; Secretaris en mede-oprichter van het Wit-Gele Kruis, afdeling Rosmalen; Bestuurmerster en Secretaris der Rosmalische Doopsche naar Keizers, enz., enz., geboren te Rosmalen 28 April 1880 en overleden aldaar 18 Februari 1939, voorzitter van de H.H. Sacramenten.

Man van rosvast geloof, was hij innig gehecht aan de H. Kerk van Christus; hij veroordeedde de moderne swellingen en bleef en verdedigde de waarheid.
Achter een stroef uiterlijk, vaak harden blik en koud woord, verborg hij een goeden hart en een medelijdende ziel, waaraan velen ziele kunnen getuigen.
Met hidamsoed en genid verdroeg hij zijn kwaal en de pijnen en bezwaardheden; zonder vrees zag hij den dood naderen, hij kende hem als de boetvaardige straf die den hemel opent.
Hij putte zijn kracht, zijn moed en zijn genid in de oprichte vereering van het H. Hart van Jezus, het H. Sacrament en de H. Maagd en Moeder Gods Maria.
Dierbare zuster en broeder, bloedverwanten en vrienden, weent niet over mij; ik heb mijn taak volbracht; bidt voor mij om het Eeuwige Licht en den eeuwigen vrede.
Mijn Jezus, barmhartigheid.

dezelfde maand reeds een voorschot verstrekt van 100 gulden met als zekerheid een borgtocht. Dat geleende geld werd gebruikt voor de aanschaf van een varken en een kalf. De looptijd was 1½ jaar. De rente bedroeg 4%. Op 31 december 1910 waren er in totaal 15 spaarbankboekjes uitgegeven met een totaal spaarsaldo van f 9587, 91. De kleinste inlage was 5 gulden, de hoogste f 1600,-- Er werden in dat eerste jaar 7 voorschotten (leningen dus) verstrekt voor een gezamenlijke waarde van f 1700,--. Het kleinste voorschot bedroeg f 100,- en het hoogste was f 500,-. De dekking voor deze voorschotten bestond uit een borgtocht.

De bank telde dat eerste jaar 49 leden. Echter ook niet leden konden van de diensten van de bank gebruik maken.

“Zo was de Boerenleenbank begonnen met haar taken, welke bestonden in het aannemen van spaargelden en het verlenen van voorschotten, overeenkomstig artikel 2 van haar statuten, namelijk: Haar doel is ter verbetering van het landbouwbedrijf:

- A. aan vertrouwbare mede-leden het noodige geld voor te schieten of voor hen zekerheid te stellen ten behoeve van geldschieters;
- B. aan leden gelegenheid te geven om ledig liggend geld veilig te beleggen;
- C. een fonds te vormen of te houden.”

De eerste kassier, tegenwoordig spreken we van directeur, werd Johannes Coppens en hij hield op gezette tijden kantoor in een van de kamers van zijn eigen huis

Op deze oude ansichtkaart zien we links, vooraan, het oude boerderijtje, nu Weidestraat 7, waarin Johannes Coppens zijn kantoor van de Boerenleenbank had.

In deze panden vond de Boerenleenbank van Rosmalen gedurende een aantal jaren haar onderkomen. We zien (bovenaan) van links naar rechts: De boerderij van Harrie van der Doelen in de Deken Fritsenstraat (nu Driesprong), waar de Boerenleenbank vertoefde van 1933 – 1951; de boerderij van Jucocus Coppens, voorheen Weidestraat 9, diende in 1951 ook even als Boerenleenbank; In de tweede rij zien we v.l.n.r. opnieuw de boerderij Weidestraat 7, die als Boerenleenbank functioneerde van 1913 – 1931 en van 1951 – 1954; het woonhuis Weidestraat 17 met kantoor voor de Boerenleenbank van 1954 - 1963. Alleen de panden Weidestraat 7 en 17 overleefden de Rosmalense sloopwoede.

(boerderij). Net als bij het postkantoor “verhuisde” de bank met de nieuwe kassier. We zagen dat gebeuren in 1931, toen Harrie van der Doelen de nieuwe kassier werd en in 1951 toen hij op zijn beurt weer werd opgevolgd door Harrie Coppens, kleinzoon van de eerste kassier Johannes Coppens.

De groei van de Rosmalense Boerenleenbank kunnen we in een overzichtje weergeven. We kunnen dan tegelijk zien, dat tot in de eerste jaren 50 die groei niet spectaculair was. Pas in de jaren 60 begint de groeispurt, die alles te maken heeft met de naoorlogse geboortegolf, de opkomst van de lopende rekening voor

particulieren, de groei van Rosmalen en de stijgende welvaart.

Kassier Harrie Coppens zegt in “Boerenleen-banknieuws juli 1963”, uitgegeven in verband met de opening van het bankkantoor in de Dorpsstraat: “De groei, die onze bank in de naoorlogse jaren heeft doorgemaakt ten aanzien van de spaaractiviteiten, was bevredigend. Voor het bereiken van de eerste miljoen spaarsaldo had onze bank ruim 42 jaar nodig. Voor het tweede miljoen 6 jaar. Het derde miljoen werd bereikt na 3 jaar, nl. in februari 1961. Begin 1963 werd het spaarsaldo van vijf miljoen gulden bereikt.” Eind 1963 was dat – zie onder-

Jaar	Spaar-rekeningen	Saldi spaargelden	Saldi voorschotten	debet saldi lopende rek.	credit saldi lopende rek.	Totale omzet
1910	15	f 10.000,-	f 1.000,-	-	-	f 21.000,-
1914	42	f 21.650,-				
1918		f 134.000,-				
1920	147	f 185.000,-	f 107.000,-	-	-	f 358.000,-
1930	166	f 148.000,-	f 82.000,-	-	-	f 224.000,-
1940	212	f 172.000,-	f 107.000,-	-	-	f 333.000,-
1947	686	f 976.000,-	f 26.000,-	f 7.000,-	f 2.000,-	f 1.158.000,-
1952	748	f 1.028.000,-	f 254.000,-	f 54.000,-	f 141.000,-	f 8.729.000,-
1960	2251	f 2.932.000,-	f 2.009.000,-	f 259.000,-	f 537.000,-	f 47.444.000,-
1961	2775	f 3.955.000,-	f 2.204.000,-	f 297.000,-	f 935.000,-	f 58.595.000,-
1962	3316	f 4.845.000,-	f 2.640.000,-	f 403.000,-	f 845.000,-	f 70.229.000,-
1963	4029	f 7.043.000,-	f 3.856.000,-	f 297.000,-	f 1.321.000,-	f 90.906.000,-

gulden spaargeld een bedrag van 37.000 gulden aan voorschotten.

De Boerenleenbank Rosmalen werd mede ingeschakeld in het vrij langdurige en voor velen minder aangename proces van de geldzuivering. Daardoor kwamen niet alleen de boeren, maar ook zeer vele instellingen en mensen van buiten de landbouw met de Rosmalense bank in aanraking. Met deze zware taak was de bank alhier verwickeld in heel bijzondere en geheel andere werkzaamheden dan voorheen het geval was geweest. De toenmalige kassier, H. L. van der Doelen, heeft zich daarvoor volledig ingezet en al zijn beste krachten gegeven om deze sanering mede tot een goed einde te brengen.

In 1960 vierde de Boerenleenbank van Rosmalen haar gouden jubileum. In dat jubeljaar werd het bestuur gevormd door P. van Helvoort, voorzitter; G. Heijmans en A. van Nuland, leden. In de Raad van Toezicht zaten: J.H.M. Westerlaken, president; J. Th. van Nuland

Links: Een oude vorm van sparen voor de jeugd bij de Boerenleenbank. Deze spaarvorm werd o.a. toegepast op de Annaschool in Hintham, waar de leerlingen “een eigen bankbestuur” op school hadden, uiteraard onder het toezicht van een der leerkrachten.

Rechts: Het oude spaarboekje uit 1949 van Henk de Werd. Harry van der Doelen was destijds kassier van de Boerenleenbank.

staand schema - reeds meer dan zeven miljoen gulden.

We zien (rechts boven) voor 1914: 42 spaarders. Tegelijk was het aantal voorschotten voor dat jaar ook 42 met een saldo van f 18.785,89. Aan het einde van de eerste wereldoorlog, in 1918, stond tegenover f 134.000

Dit sigarenbandje herinnert ons aan 50 jaar Boerenleenbank in Rosmalen. Uitnodiging voor het gouden feest in 1960.

en M.L. Tibosch als lid. De geestelijke adviseur was pastoor Janssens van de Lambertusparochie. H.A.J. Coppens was de kassier.

Het jubileumboekje uit 1960 geeft een mooi overzicht van de beheerders en functionarissen van de Boerenleenbank Rosmalen gedurende de periode 1910 – 1960:

Voorzitters:

W. Langens	1910 – 1929
G. Hermens	1929 – 1944
J.L. Westerlaken	1944 – 1950
W.H. Langens	1950 – 1960
P. van Helvoort	1960

Presidenten van de Raad van Toezicht:

M.I. van Beek	1910 – 1921
J.F. Hurkmans	1921 – 1931
J.W. van Uden	1931 – 1950
G. Heijmans	1950 – 1952
J.H.M. Westerlaken	1952

Geestelijke adviseurs:

Pastoor A. Hordijk	1910 – 1923
Pastoor H. v.d. Meijden	1923 – 1956
Pastoor P. Janssens	1956

Bestuursleden:

G. Hermens	1910 - 1929
Jac. Westerlaken	1910 – 1928
P. van der Doelen	1928 – 1931
W.H. Langens	1931 – 1950
J.P. van Nuland	1944 – 1952
A. van Lokven	1950 – 1951
G. Heijmans	1952
A. van Nuland	1960

Leden van de Raad van Toezicht:

P. van der Doelen	1910 – 1928
L. van den Dungen	1910 – 1925
J. van den Dungen	1925 – 1931
A. van Lokven	1931 – 1950
W.H. Langens	1930 – 1931
J.P. van Nuland	1931 – 1944
G. Heijmans	1944 – 1952
P. van Helvoort	1950 – 1952
J.H.M. Westerlaken	1950 – 1952
J.Th. van Nuland	1952
M.L. Tibosch	1952

Het gouden jubileumboekje van de Boerenleenbank Rosmalen.

1963 De Boerenleenbank Rosmalen opent een eigen bankgebouw

Omdat, zoals we hierboven reeds zagen, in de loop van de jaren 50 de bankwereld steeds meer groei vertoonde, ontstond, ook in Rosmalen, de behoefte aan een heus bankgebouw. In Rosmalen werden plannen ontwikkeld voor de bouw van een nieuw gemeentehuis in de tuin van villa “De Driesprong”, het voormalige woonhuis van burgemeester Jhr. Von Heijden, dat reeds door het gemeentebestuur was aangekocht. Vooruitlopende op de realisering van die plannen werd de aangekochte villa ingericht als nieuw gemeentehuis en werd het aloude gemeentehuis, gebouwd in 1827 en in de loop der jaren diverse malen verbouwd, gesloopt. Een schitterend bouwperceel op een unieke locatie, midden in het centrum.

Het bestuur van de Boerenleenbank Rosmalen had daar wel belangstelling voor, kocht de grond aan, zette een architect aan het werk en vroeg een bouwvergunning aan. Geheel in de geest van die tijd werd het een bankgebouw annex bovenwoning, indien nodig voor de kassier. In Rosmalen bleef de toenmalige kassier, directeur, Harrie Coppens echter in zijn eigen woning in de Weidestraat wonen en dus werd de woning boven de bank verhuurd aan derden, in dit geval aan mevrouw Anna de Jong – Hanegraaf, weduwe van bakker Marinus de Jong, en enkele dochters. De nieuwe bank werd in 1963 officieel geopend en ingezegend. De bewoners van Rosmalen werden middels een speciale uitgave van de krant “Boerenleenbanknieuws” van dit heugelijke feit op de hoogte gesteld.

Het oude gemeentehuis van Rosmalen kort voor de sloop. Rechts staat mijn oude schoolfiets nog tegen de boom voor de werkplaats van schoenmaker Bertus v.d. Westen (vervolg zie volgende pagina)

(Vorige Pagina rechts onder): Een beeld van de aanleg van riolering in het centrum van het dorp rond 1960. Voor het gemeentehuis was het wachten op de sloop. Achter het gemeentehuis zien we, de inmiddels ook reeds gesloopte, brandweerkazerne van Rosmalen.

juli haar intrek zal nemen. Het huidige bankgebouw, annex kassierswoning aan de Weidestraat, dat in 1954 in gebruik werd genomen is inmiddels veel te klein geworden, omdat steeds meer inwoners van Rosmalen (ook niet-agrariërs) de Boerenleenbank inschakelen bij hun financiële transacties en omdat deze bank ook als spaarbank steeds meer betekenis krijgt.

Moderne accommodatie

De nieuwe Boerenleenbank is dan ook aanzienlijk groter dan het bestaande kantoor, waar kassier H. Coppens en zijn vier assistenten moeten woekeren met de plaatsruimte. In het nieuwe gebouw krijgt de kassier een privé-kantoor, dat met zijn negentien vierkante meter bijna even groot is als de totale ruimte, waarover de Boerenleenbank thans beschikt. Daarnaast is er in het nieuwe gebouw een nuttige werkruimte van 57 vierkante meter en een grote overzichtelijke hal met acht loketten, een royale wachtruimte en gezellige zitjes voor het publiek. De lokettenhal voor het publiek is 45 vierkante meter. Boven het kantoorgebouw is een vergaderzaal, waar Boerenleenbankvoorzitter J. van Nuland en zijn bestuur hun besprekingen kunnen houden. Naast de kantoorruimte is een aparte "machinehal", waar de altijd veel geluid makende boekhoudmachine wordt ondergebracht. Onder het bankgebouw is een royale archiefruimte en een nachtkluis. Nu de banken op zaterdag zijn gesloten en steeds meer middenstanders hun gelden in het week-einde bij een bank deponeren, heeft het bestuur van de Rosmalense Boerenleenbank besloten om deze vrij kostbare voorziening te treffen. Ten gerieve van de gebruikers van de nachtkluis is een groot aantal cassettes vervaardigd. Ten slotte bevindt zich in de kelderruimte de kluis met safeloketten. De bovenste verdieping is als woonruimte ingericht.

Uitbreidingsmogelijkheden

Bij de realisering van de Boerenleenbank – een creatie van de Bossche architect W. Croonen – is rekening gehouden met eventuele uitbreidingsplannen in de toekomst. Achter de bank bevindt zich namelijk nog een strook grond, die altijd nog gebruikt kan worden bij latere nieuwbouw. De aannemersfirma A. van Uden uit Rosmalen, die vorig jaar augustus met de

BOERENLEENBANK NIEUWS

Uitgave van de Boerenleenbank te Rosmalen
Juli 1963

Gelukwens namens de gemeente

Het is niet het behouden, het is de aanpak van de gemeentebestuur om de bestaande gebouwen van te sloopten, het is de aanpak van de gemeente om de bestaande gebouwen van te sloopten, het is de aanpak van de gemeente om de bestaande gebouwen van te sloopten.

De heer ...

Boerenleenbank Spaaractie

van maandag 8 juli tot en met vrijdag 12 juli 1963

Een gratis spaarplaatje van f 2,50

Een gratis spaarplaatje van f 5,00

Een spaarpremie van f 55,00

Boerenleenbank voor iedereen

Met deze spaaractie wordt een beroep gedaan op de publiek. Boerenleenbank wil met deze spaaractie een beroep doen op de publiek. Boerenleenbank wil met deze spaaractie een beroep doen op de publiek.

De heer ...

Het nieuwe gebouw van de Boerenleenbank

BOERENLEENBANK -- de spaarbank voor iedereen

"Boerenleenbanknieuws juli 1963"

Het Brabants Dagblad schreef op dinsdag 25 juni 1963:

"Bestaande bank na tien jaar veel te klein Boerenleenbank krijgt een riant gebouw in Rosmalens centrum

In het centrum van het snel groeiende Rosmalen – op de plaats, waar enkele jaren geleden nog het kleine en ouderwetse raadhuis stond – is een hypermodern, royaal gebouw verrezen, waarin de Boerenleenbank op 6

bouw is begonnen, is er – ondanks de langdurige vorstperiode in de afgelopen winter – toch in geslaagd om de Boerenleenbank op een dusdanig tijdstip op te leveren, dat deze op 6 juli officieel kan worden geopend.

Feestdag

Deze opening geschiedt door burgemeester L. Mazairac. Deken C. van Roestel zal de nieuwe bank inzegenen. Van de opening wordt een hele feestdag gemaakt, die wordt ingezet met een plechtige H. Mis in de St. Lambertuskerk. Daarna komen leden en genodigden bijeen in café Van Helvoirt. Na de opening en inzegening zullen er rond elf uur in café Van Helvoirt een aantal openingstoespraken worden gehouden door verschillende autoriteiten. 's Middags is er gelegenheid tot feliciteren en tot bezichtiging van het nieuwe bankgebouw. De Rosmalense inwoners worden zondag 7 juli van 10 tot 1 en van 2 tot 5 uur in de gelegenheid gesteld om het enige bankgebouw in hun gemeente te bezichtigen. Van 8 tot 13 juli is er een speciale spaarweek. Bij inleg van minstens vijf gulden krijgen de spaarders van de Boerenleenbank een douceurtje van een rijksdaalder; elke vijftigste spaarder krijgt vijf gulden en de spaarder, die de vijf en een half miljoen aan spaargelden vol maakt, krijgt een extra premie van f 55,-.

Ontwikkeling

Dat er – vooral de laatste jaren - een enorme ontwikkeling te constateren valt bij de 53 jaar oude Rosmalense Boerenleenbank die momenteel 400 leden telt, blijkt uit het feit dat er momenteel ruim vijf miljoen aan spaargelden aan de bank zijn toevertrouwd door 3500 spaarders. In 1953 waren er slechts twee miljoen aan spaargelden. Aan 500 Rosmalenaren is ruim drie miljoen aan voorschotten en kredieten verschaft. Het totaal van de aan de bank toevertrouwde middelen bedraagt ruim zes miljoen. De totale omzet bedroeg het vorig jaar (1962HdW) zeventig miljoen gulden. Deze cijfers hebben betrekking op de Rosmalense Boerenleenbank en op het bijkantoor in Hintham, dat onder deze bank ressorteert.”

Dezelfde krant (Brabants Dagblad) doet op dinsdag 9 juli 1963 verslag van de officiële opening door de bur-

Links: Ansichtkaart van het nieuwe bankgebouw van de Boerenleenbank uit 1963. Deze kaart was destijds te koop in de tabakswinkel van de wed. A. Geerts, Dorpsstraat 9 in Rosmalen. Rechts: Waar eens het oude gemeentehuis stond, werd in 1962/1963 het kantoor van de Boerenleenbank gebouwd. Deze Ansichtkaart was destijds te koop bij M. Groos, Dorpsstraat 61 te Rosmalen.

Ook deze Ansichtkaart was te koop bij M. Groos, Dorpsstraat 61 te Rosmalen.

gemeester van Rosmalen.

“Boerenleenbank te Rosmalen door burgemeester geopend

Het nieuwe gebouw van de Boerenleenbank in Rosmalen heeft allure. Het accentueert de bedoelingen van het gemeentebestuur om het kerkdorp Rosmalen een centrale functie te geven in de gemeente. Dat zei burgemeester L. Mazairac op een bijeenkomst in café Van Helvoirt bij gelegenheid van de opening van de Rosmalense Boerenleenbank. Tevoren had de burgemeester door het omdraaien van een sleutel het nieuwe gebouw opengesteld voor het publiek. Deken C. van Roestel,

die zaterdagochtend in de St. Lambertuskerk een plechtige H. Mis van dankbaarheid had gecelebreerd, zegende de verschillende lokalen van het moderne gebouw in.

Veel genodigden

In café Van Helvoirt kwamen daarna tal van genodigden bijeen om de ingebruikneming van het nieuwe gebouw te vieren. Voorzitter J. Th. van Nuland sprak namens het bestuur en de raad van toezicht welkomst- en dankwoorden tot de deken, het college van B. en W., leden van de Rosmalense gemeenteraad, directeur mr. F. Claessens van de Coöperatieve Centrale Boerenleenbank uit Eindhoven, districtsinspecteur B. v.d. Weyst van de CCB, architect W. Croonen uit Den Bosch, aannemer A. van Uden uit Rosmalen, opzichter J. Huiskens en vele anderen, die op een of andere manier hebben meegewerkt aan het tot stand komen van het nieuwe bankgebouw.

Welvaart

De burgemeester getuigde van zijn ideaal: van Rosmalen een gemeente maken, waar het prettig wonen, leven en werken is. De wijken Molenhoek, De Gele Hoeve, Hintham en de Maliskamp zijn de laatste jaren aanzienlijk uitgebreid en gemoderniseerd; ook het kerkdorp Rosmalen zal alle aandacht krijgen. De toenemende welvaart in Rosmalen manifesteert zich volgens de burgemeester ook in 't bouwen van een riant Boerenleenbank met moderne accommodatie; een gebouw, dat een aanwinst is voor de gemeente.

De heer Mazairac sprak de hoop uit, dat de Boerenleenbank weldra gevolgd zal worden door een nieuw gemeentehuis. Rosmalen zit daar al jaren op te wachten. Directeur Claessens wees op het feit, dat elke plaatselijke Boerenleenbank 'n zelfstandige instelling is, die zich voor de plaatselijke gemeenschap nuttig kan en moet maken. Het landbouwkrediet is in deze voor de agrarische sector moeilijke tijden bijzonder belangrijk; maar ook het verstrekken van hypotheek aan middenstanders behoort tot de taken van de Boerenleenbanken. Kassier Coppens sprak mede namens het personeel een dankwoord; oud-bestuurslid

Van Nuland toonde zich zeer verheugd met "deze dag van vernieuwing" en Deken van Roestel benadrukte in

zijn woordje het dienstbetoon, dat de bank kan verlenen. In de middaguren volgde een drukke receptie. De volgende dag werd het nieuwe bankgebouw door vele Rosmalenaren bezichtigd."

De spoedige bouw van een nieuw gemeentehuis bleef bij een wens. Ruim tien jaar later, pas in 1974, ging die wens in vervulling.

Het bestuur van de Boerenleenbank Rosmalen bestond in 1963 uit de volgende personen:

J. Th. van Nuland, voorzitter.

G. Heijmans, lid.

A. van Nuland, lid.

De Raad van toezicht werd gevormd door:

J.H.M. Westerlaken, president.

J. Hanegraaf, lid.

M.L. Tibosch, lid.

Kassier en Algemene procuratiehouder: H.A.J. Coppens. Bijzondere procuraties waren er voor mej. G.J.A. van Uden en voor mevr. A.G. Albers – v.d. Steen.

1964 Opening van een bijkantoor in Hintham

Waren er in het oude Hintham wel een beperkt aantal winkeltjes, een postkantoor en/of een bank kende men er niet. Daarvoor waren de Hinthammers aangewezen op het hulppostkantoor in Rosmalen en de Boerenleenbank aldaar. Tot 1931, we schreven dat reeds, was het kantoor van de Boerenleenbank, afdeling Rosmalen, ondergebracht in de boerderij van de kassier Johannes Coppens in de Weidestraat.

Van 1931 – 1951 was dat kantoor in de boerderij van kassier Harrie van der Doelen in de toenmalige Kerkenhoek. De derde kassier, Harrie Coppens, bouwde in de Weidestraat een woonhuis annex kantoor voor de bank. Tot ver in de jaren vijftig waren de betekenis en de groei van zowel het postkantoor als de banken nog niet zo groot. Het loon werd nog in loonzakjes uitbetaald en de gang naar het postkantoor was voor de meeste mensen alleen nodig voor de koop van postzegels en het innen van postwissels. En... indien nodig kon je daarvoor ook de postbode aanklampen.

De nieuwe tijd bracht echter de nodige veranderingen in het bankgebeuren en voor Rosmalen kwam daar de enorme bevolkingsgroei nog eens bovenop. Met de

bouw van de wijk Hintham-Zuid was er ook in dat stukje Rosmalen een grote bevolkingstoename. De Boerenleenbank, die toen nog min of meer het monopolie had in onze gemeente, was er als de kippen bij om als eerste een bijkantoor te openen in Hintham, waar het woonhuis Hintham 57, gelegen naast het voormalige café 't Mulderke van Bartje van Lith, werd verbouwd tot bankkantoor.

Via een fraaie huis-aan-huis krant werden de oude en de nieuwe Hinthammers van de opening van het kantoor op 24 september 1964 op de hoogte gebracht. Hintham was er blij mee.

“Na de ontvangst in café “het Mulderke” volgde de officiële opening door de toenmalige burgemeester

De Boerenleenbank ook in Hintham

H. 1963 opgericht als Boerenleenbank. Opgericht op 24 september 1964. De eerste vestiging op het adres van de Boerenleenbank in Hintham. Het kantoor is nu een pand dat gebouwd is op de plaats van het voormalige café 't Mulderke van Bartje van Lith. Het kantoor is nu een pand dat gebouwd is op de plaats van het voormalige café 't Mulderke van Bartje van Lith.

Bij de Boerenleenbank kiest U Uw eigen spaarvorm

De Boerenleenbank biedt u de volgende spaarvormen: Depositoboekjes, Rentepositoboekjes, Rentepositoboekjes, Bezitsvorming en de overleving, Delingsboekjes.

Gevoel sparen

De Boerenleenbank biedt u de volgende spaarvormen: Depositoboekjes, Rentepositoboekjes, Rentepositoboekjes, Bezitsvorming en de overleving, Delingsboekjes.

Rentepositoboekje

De Boerenleenbank biedt u de volgende spaarvormen: Depositoboekjes, Rentepositoboekjes, Rentepositoboekjes, Bezitsvorming en de overleving, Delingsboekjes.

Bezitsvorming en de overleving

De Boerenleenbank biedt u de volgende spaarvormen: Depositoboekjes, Rentepositoboekjes, Rentepositoboekjes, Bezitsvorming en de overleving, Delingsboekjes.

Delingsboekje

De Boerenleenbank biedt u de volgende spaarvormen: Depositoboekjes, Rentepositoboekjes, Rentepositoboekjes, Bezitsvorming en de overleving, Delingsboekjes.

Het gemeentebestuur opent Hintham 57

bij onze boerenleenbank kiest u uw eigen spaarvorm

Boerenleenbanknieuws, september 1964. Links onder zien we het pand Hintham 57, waarin de Boerenleenbank zich vestigde.

van Rosmalen, de heer J. Molenaar. Hij deed dit door een vijftal deuren van het nieuwe kantoor, die alle zeer toepasselijk het aanzien van een spaarbankboekje hadden, gesteld op naam van J. Alleman, te ontslui-

ten.” Het woonhuis had daarvoor een ware metamorfose ondergaan, verzorgd door het bouwbedrijf van Th. van der Zandt uit Hintham, het timmerbedrijf van Wim Kanders uit Rosmalen en de interieurinrichting van Toon van Hirtum uit Rosmalen. Tijdens die opening in 1964 ontstond er nog een geestige en ludieke dialoog tussen de toenmalige pastoor van Hintham, Nico de Leijer, en de voorzitter van de plaatselijke Boerenleenbank, de heer Jo van Nuland. “In de schaduw van het Godshuis en spaarhuis kan niets dan goeds voortbrengen, aldus pastoor de Leijer. Tegelijk met het wegbrengen van zijn spaargeld kan men zijn gulden aan parochiebijdragen storten.” Het openingsfeest werd opgeluisterd met een serenade van de Drumband Hintham. Voor de kinderen was er een kleurwedstrijd.

Doelend op het uiterlijk van het hulpkantoor op het adres Hintham 57 noemde burgemeester Molenaar bij de opening in 1964 het pand “een welgeschapen boerenzoon in een slecht zittend colbert”. “Voor dit colbert”, aldus de burgemeester, “zullen in de naaste toekomst ongetwijfeld voorzieningen worden getroffen en zal ook het uiterlijk worden aangepast aan de eisen des tijds.”

Mevrouw Albers – v.d. Steen werd kantoorhoudster in Hintham.

Op 28 maart 1967 werd het kantoor van de Boerenleenbank te Hintham overgeplaatst naar de Pastoor Van Thiellaan 2 in het nieuwe winkelcentrum van Hintham-Zuid. Het pand Hintham 57 verkocht de bank aan Albert van Kessel, die er een fotozaak startte. In 1977 werd het kantoor grondig gemoderniseerd. Het meest opvallende daarbij was, dat de balie niet meer door een glaswand werd beveiligd, maar vervangen werd door een open toonbank, waardoor het contact tussen klant en bankmedewerkers prettiger werd. “Het afschaffen van die glaswand wil overigens niet zeggen, dat geld en goederen nu minder veilig zouden zijn. Die worden nu doelmatig beschermd door de kogelvrije glaswanden van de kasbox, die vlakbij de ingang staat.” Er kwam tevens een scheiding van spreekkamer en safeloketten. Het feestgeschenk bestond uit een serie zeefdrukken van karakteristieke punten en gebouwen van Rosmalen en Hintham. Als kantoorhouder werd de naam van J.M.M. van Beekveld vermeld. In 1986 werd andermaal

verbouwd en deed de volledige automatisering zijn intrede in het Hinthamse kantoor “om te kunnen blijven voldoen aan de eisen van modern en efficiënt bankieren”.

Volgens directeur C. ten Donkelaar is “bouwen of verbouwen de eerste jaren niet meer aan de orde. Bankieren is nu weer primair.” De tijd bleef echter niet stilstaan. De pinpas werd meer en meer gebruikt. Internet deed zijn intrede en daarmee het internet bankieren, met als gevolg, dat de balieactiviteiten verminderden. De genoemde opkomst van o.a. internet bankieren leidde er mede toe, dat het hulpkantoor in Hintham op maandag 14 augustus 2006 werd gesloten.

“Moderne technieken, zoals de geldautomaat, internet en internet bankieren zijn er de oorzaak van dat steeds minder klanten een bankkantoor binnenstappen, ook in Hintham. Daar komen gemiddeld 35 tot 40 klanten per week over de vloer. Het al jaren teruglopende bezoek is voor ons de aanleiding om het kantoor te sluiten. Een bezetting van twee medewerkers is niet rendabel. Ook het aspect veiligheid heeft een grote rol gespeeld bij onze beslissing. Door de lage bezetting is de veiligheid van onze medewerkers steeds moeilijker te waarborgen”. (Br. Dagbl. 9 augustus 2006) De unit met een geldautomaat, chipknippunt, geldstortapparatuur aan de voorgevel van het Rabopand bleef echter bestaan, zodat de 4000 klanten uit Hintham en Den Bosch – Oost toch nog geld konden pinnen in hun wijk, de chipknip konden opwaarderen en de betaalopdrachten hier konden “posten”. Bovendien hielden bedrijven, stichtingen en verenigingen de mogelijkheid om geld te storten. Voor enkele particuliere klanten met een lichamelijke beperking had de bank inmiddels een oplossing op maat bedacht. En bijna vijftig ouderen hadden zich opgegeven voor een cursus internet bankieren.

1969 Bijkantoor aan de Oude Baan

In 1955 ging burgemeester Von Heijden met pensioen. Zijn opvolger, burgemeester Mazairac, ontwikkelde samen met zijn wethouders en de gemeenteraad diverse uitbreidingsplannen, o.a. in de Molenhoek. De villawijk “De Gele Hoeve” ontstond, gevolgd door bouwplannen tussen ruwweg de Rijksweg en de Oude Baan. Er kwam een nieuwe parochie (H. Laurentius) met een nieuwe kerk, Verbiesen bouwde een nieuwe supermarkt met

een groter assortiment in de Oude Baan, omdat zijn oude winkel aan de wensen van zijn vele nieuwe klanten niet meer kon voldoen. In de Oude Molenhoek werd een nieuw (klein) winkelcentrum geopend en ook de Molenhoekpassage ging met zijn tijd mee. De Boerenleenbank bleef niet stil zitten en opende, om aan de wensen van de klanten te voldoen, in de Molenhoek, in het nieuwe winkelcentrum aan de Oude Baan, een hulpkantoor.

Tegelijk met het bijkantoor van Hintham werd ook het bijkantoor aan de Oude Baan in 1977 grondig gemo-

Het hulpkantoor aan de Oude Baan en de bij de opening horende advertentie in 1969.

derniseerd. Het pand aan de Oude Baan werd tegelijk ook aanzienlijk vergroot. “Het vloeroppervlak is er maar liefst verdubbeld. Het resultaat is dat wij u meer diensten kunnen bieden in een comfortabele omgeving. Wij hebben voor u safeloketten beschikbaar, u kunt gebruik maken van onze nachtkluis, voor wat langere gesprekken is er nu een zitbalie en voor zaken van vertrouwelijke aard is er zelfs een aparte spreekkamer. De balie is een stuk gastvrijer geworden. Vóór de verbouwing werd die beschermd met kogelvrij glas. Dat zorgde voor veiligheid, maar het vormde toch ook een barrière voor een prettig contact tussen de cliënten en de medewerksters. Het glas is nu verdwenen. U kunt uw zaken afdoen aan een open balie. Geld en geldpapieren liggen nu veilig in de kasbox, die uiteraard wel van kogelvrije glaswanden is voorzien en die voor in de hal een plaats heeft gekregen.” Voor de inwoners kwam er

“een open huis”, was er gelegenheid voor het bezichtigen van een exclusieve verzameling oude munten en was er een serie zeefdrukken gemaakt van een aantal karakteristieke punten van Rosmalen en Hintham. Elke klant kreeg één afbeelding uit de serie cadeau. De hele serie van 15 afbeeldingen werd voor het vriendenprijsje van f 100,-- aangeboden. Het speciale boekje, uitgegeven in verband met de heropening in 1977, vermeldt als kantoorhoudster aan de Oude Baan: Mej. G.J.A. van Uden.

Ook het bijkantoor aan de Oude Baan heeft het niet overleefd. Net als in Hintham werd ook hier de deur gesloten als gevolg van de nieuwe manieren van bankieren.

Zeefdruk van villa De Driesprong (nu Fleurie), uitgegeven in 1977 door de Rabobank Rosmalen. Zeefdruk van het huisje van de familie Vorstenbosch aan de zandverstuiving te Maliskamp, eveneens uitgegeven in 1977 door de Rabobank Rosmalen.

1973 De Boerenleenbank wordt Rabobank

De besprekingen tussen de CCB, de Coöperatieve Centrale Boerenleenbank, te Eindhoven en de centrale van de Raiffeisenbanken leidden tot een fusie, die uiteraard ook gevolgen had voor de plaatselijke afdelingen. Nadat de fusie was goedgekeurd en dus een vaststaand feit was geworden, zien we de verandering in Rosmalen allereerst in de advertenties. In “De Molen”, weekblad van Rosmalen, van 20 december 1972 lees ik: “Voor ’n vakantiereis wacht je niet af hoe ’t uitpakt. Deze bespreek je voor alle zekerheid bij de Raiffeisenbank of de Boerenleenbank, de bank voor iedereen.” Voor Rosmalen wordt verwezen naar het hoofdkantoor in de Dorpsstraat en de bijkantoren te Hintham en aan de Oude Baan.

Op 7 maart 1973 verscheen, eveneens in “De Molen” een grote advertentie: “Uw Boerenleenbank noemt

zich voortaan Rabobank, de bank voor iedereen.” In het woordje Rabo herkent men natuurlijk de Ra van Raiffeisenbank en de Bo van Boerenleenbank. Op 11 juli 1973 liet de Rabo Rosmalen in een advertentie in “De Molen” het volgende weten:

“Aan alle bezoekers van ons kantoor Dorpsstraat. Wij streven er naar de behandeling van uw zaken zo snel mogelijk te laten verlopen en de wachttijden zo kort mogelijk te houden. Om hierin nog meer verbetering te brengen, hebben wij een nieuw cliënten—oproepsysteem in gebruik genomen. Dit kan echter zonder uw hulp niet werken. Vriendelijk verzoeken wij u bij binnenkomst in de hal uit de bonnenautomaat een nummer te trekken. U kunt daarna rustig gaan zitten, want wij roepen u op, zodra u aan de beurt bent. Daarbij wordt tevens aangegeven aan welk loket u wordt verwacht. Met uw hulp kunnen wij zorgen voor een snelle en correcte behandeling van uw zaken.”

1983 “Uw Rabobank gaat een tijdje terug naar school” 1985 Heropening en viering van het 75-jarig jubileum

Nadat in 1967, in verband met de groei, het hoofdkantoor in de Dorpsstraat al aanzienlijk was vergroot en er in 1972, gezien het vele werk, naast directeur H. Coppins reeds een tweede directeur was aangetrokken in de persoon van mr. C. ten Donkelaar, werd in 1983/1984, als gevolg van die groei, opnieuw overgegaan tot een aanzienlijke uitbreiding en verbouwing van het hoofdkantoor aan de Dorpsstraat. De uitbreiding bestond uit maar liefst 800 m². De bank had daarvoor de grond aangekocht, achter het bankgebouw, waarop tot voor kort de brandweerkazerne had gestaan. De bank zelf zag zich, in verband met deze grootscheepse verbouwing, genoodzaakt tijdelijk elders onderdak te zoeken. Zij vond tijdelijk onderdak in de leegstaande voormalige jongensschool St. Joseph, tegenover de Lambertuskerk. Middels een folder, “Uw Rabobank gaat een tijdje terug naar school...”, stelde de bank haar cliënten van een en ander op de hoogte:

“Zoals u weet, gaan we ons hoofdkantoor aan de Dorpsstraat/Raadhuisstraat verbouwen. Dat wil zeggen, aannemersbedrijf Ant. van Uden BV uit Rosmalen neemt dat voor zijn rekening. Aan de hand van een door architectenbureau Croonen, Bom en Oomen uit Berlicum gemaakt ontwerp, gaan de mensen van Ant. van Uden

binnenkort aan de slag. Het wordt een ingrijpende verbouwing. Allereerst krijgt het huidige gebouw een beurt. In een later stadium komt daar een complete nieuwbouw bij op het terrein van de oude brandweergarage aan de Raadhuisstraat. Alles bij elkaar wordt er zo'n 800 m², in twee verdiepingen, bijgebouwd. U begrijpt dat het onmogelijk is om tijdens de verbouwing normaal bankzaken te doen. Daarom wijken wij uit naar een gedeelte van de oude Sint Josephschool met de ingang aan de Torenstraat (tegenover de Sint Lambertuskerk). Op het schoolbord staat precies hoe en wanneer dat in z'n werk gaat."

De verbouwing liep wat uit, omdat de voorbereidingen voor de nieuwbouw op het terrein van de voormalige brandweerkazerne stroef verlopen waren, onder meer vanwege de grondaankoop en de goedkeuring van de Centrale Rabobank. In mei 1984 ging de vlag in top, omdat het hoogste punt bereikt was. De oplevering van het gebouw werd verwacht in oktober 1984, doch de inrichting en installatie van een nieuw automatiseringssysteem zou ook nog eens een paar maanden in beslag nemen.

De mogelijkheid bestond, dat het totaal vernieuwde kantoor eind 1984 voor het publiek open kon gaan, doch garantie werd niet gegeven.

Pas op 31 januari 1985 was de officiële opening. Tege-

Brabants Dagblad 10 mei 1984.

lijk met de opening werd het 75-jarig jubileum van de Rabobank Rosmalen gevierd.

Voor de particuliere cliënten kwamen er in het nieuwe kantoor twee "afdelingen". Een voor de klanten, wier achternaam begon met een letter uit de reeks A t/m K en een voor de klanten met de achternaam uit de reeks L t/m Z. De eerste groep kwam onder leiding te staan van bankadviseur P. Heessels. De tweede afdeling werd geleid door de heer P. van Hoek.

Voor de ondernemers kwam er een speciale afdeling, die geleid werd drie relatiebeheerders, te weten de heren A. van Gemert, J. Winters en L. Kaffener. Verder waren er in het gebouw ook nog aparte balies reizen, verzekeringen en algemene informatie.

Het nieuwe kantoor bevatte niet minder dan 700 nieuwe safeloketten en bleef de nachtkluis, met als nieuwtje, dat na deponering van de volle cassette direct een lege cassette kon worden meegenomen. Nieuw, en tegelijk een primeur voor Rosmalen, was de geldautomaat, waar de klant dag en nacht gebruik van kon maken. Voorlopig mochten alleen maar eurochequegebruikers hiervan gebruik maken. In een later tijdstip ging de automaat ook open voor alle rekeninghouders en kon die uitgroeien tot onze huidige moderne pinautomaten.

Jaarverslag 1985.

In het kader van de opening en het jubileum verraste de bank de inwoners van Rosmalen voor de luttele prijs van f 15,- met het boek “Rosmalen Vroeger”, geschreven door Henk de Werd. Tegelijk was er een foto-expositie met foto's uit het archief van Henk de Werd in de bank, een tweede expositie met werken van de Rosmalense kunstenaars Els Hollestelle en Marie – Thérèse Muller en een derde expositie van spaarpotten van de Rabobank Nederland. Tot slot werd gratis een fraaie pentekening van het voormalige gemeentehuis van Rosmalen, gemaakt door Piet Boeren verstrekt, keurig opgeborgen in een envelop, waarop alle voormalige bankkantoren van de Boerenleenbank/Rabobank Rosmalen uit de periode 1910 – 1985. En dat het goed ging moge blijken uit de jaarcijfers 1985:

Aantal leden van de bank: 1178

Aantal spaarrekeningen: 17.141

Aantal leningen: 1371

Aantal rekeningen courant: 28.708

Aan de bank toevertrouwde middelen: totaal f 136.789.000.

Die toevertrouwde middelen bestonden uit:

Waardepapieren: f 5.432.000,-

Spaargelden: f 95.496.000,-

Deposito's: f 7.153.000,-

Rekening courant: f 28.708.000,-

'Rosmalen vroeger'
Het nieuwe boek van H. de Werd

Hier verkrijgbaar Prijs f 15,-

Deze uitgave werd mogelijk gemaakt met financiële steun van het Anjerfonds en de Rabobank Rosmalen.

Het boek is verkrijgbaar op de volgende adressen:

Rabobank Rosmalen Dorpsstraat 45
Oude Baan 11
Past. v. Thielaan 2-4

Boekhandel Scheer Molenhoekpassage
Huygensstraat 24a

Boekhandel Thydio Dorpsstraat 67

Rabobank

Nieuw boek over Rosmalen

Uitgeverij, op 3 februari j.l. werd het vernieuwde en uitgebreide hoofdkantoor van de Rabobank Rosmalen geopend door dr. P. M. Bouhrouns, lid van de Hoofdbestuur van Rabobank Nederland. Ter gelegenheid van de opening werd aan een aantal leden van Rosmalen als een subsidie van f 2.500,- verstrekt. Daarnaast was de bank zeer betrokken bij het uitbrengen van een nieuw boek getiteld 'Rosmalen vroeger' van de plaatselijke amateur-historicus H. de Werd. Dit boek is al eerder een aantal weken het licht zien, de de volgende historie van Rosmalen in kaart brengen.

Het nieuwste boek bestrijkt een meer recente periode, reizen waarom de bank ligt op het 73-jarig bestaan aankomst, om de uitgave financieel mogelijk te maken. Verdere aankoopspunten lagen in het feit dat de bank staat op een plaats waar vanaf 1820 tot 1952 een oud gemeentehuis stond waarvan de historie in het boek uitgebreid beschreven wordt, en voorts in het feit dat de bank tijdens de laatste bouwperiode van ruim een jaar een tijdelijke huisvesting werd in een voormalige sinterklaarschool, waarvan in het boek aandacht wordt geschonken. Het boek werd tijdens de officiële opening

van de bank gepresenteerd en is voor de prijs van f 15,- te koop in de plaatselijke boekhandel verkrijgbaar. Het originele foto-materiaal wordt in het kader van de openingsexpositie 'gouverde' enkele weken binnen de bank getoond.

Rosmalen Vroeger

Links: Raambijzet uit 1985. Rabobank, jaargang 14, nr. 85/3. Maandblad van de Coöp. Centr. Raif. Boerenl.bank

In 1985 bestond de Raad van Toezicht uit: Drs. F.M.J. van Griensven, voorzitter; H.J.G. Savelkoul en L. van Lokven. In de Raad van Bestuur zaten: M.L. Tibosch, voorzitter; J. Hanegraaf en A.R.C. Broeders.

Directeur was Mr. C. ten Donkelaar. Harrie Coppens had afscheid genomen van de bank.

De afdelingshoofden waren: J.B.M. Winters, Hoofd Bedrijven; P.J.M. Matveld, Hoofd Particulieren; W.H.C.M. Nouwens, Hoofd Beheerstechnische Zaken en P.C.A.M. van Eeklen, Intern Controleur.

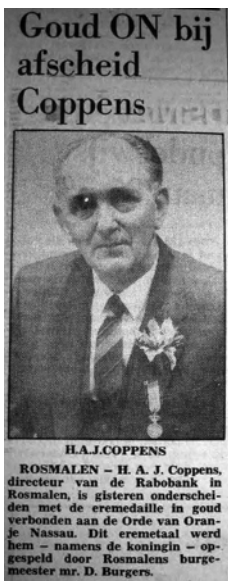
Kassier Harrie Coppens:

1976 zilveren jubileum en 1984 afscheid

Hij was, na zijn grootvader Johannes Coppens en Harrie van der Doelen, de derde kassier van de Boerenleenbank / Rabobank, een functie die werd opgewaarderd tot directeur. Van 1951 – 1984 gaf hij leiding aan de bank en was daarmee tegelijk de langst zittende directeur van de bank. In 1976 vierde hij zijn zilveren jubileum als directeur. Het Brabants Dagblad schreef op 27 maart 1976: “De heer Coppens werd per 1 april 1951 benoemd tot kassier van de Rosmalense Boerenleenbank. Daarvoor was hij enkele maanden in dienst om door zijn voorganger, de heer H.L. v.d. Doelen, te worden ingewerkt. De functie van kassier was toen nog geen volledige dagtaak en het “kantoor” van de bank was gevestigd in de boerderij van de ouders van de heer Coppens, die ongeveer stond op de plaats waar thans dokter Van der Meer woont. De heer Coppens weet nog al te goed, dat zijn voorganger tegen zijn vader zei: ‘Harrie moet er niet op rekenen dat er ooit een volledige baan in zit.’ Dat het in de afgelopen 25 jaar heel anders is gelopen, blijkt wel uit de stormachtige ontwikkeling van de Rosmalense Rabobank. Na achtereenvolgens (aan huis) kantoor te hebben gehouden in de panden Weidestraat 7 en Weidestraat 17 werd in 1963 de nieuwbouw van de Rabobank aan de Dorpsstraat in gebruik genomen en thans heeft de bank ook twee bijkantoren. Enkele cijfers illustreren die enorme groei. In 1951(de bank had toen nog geen ander personeel dan de kassier) had de Boerenleenbank een balanstotaal van 1 miljoen gulden, er waren 7 lopende rekeningen, 585 spaarrekeningen en bij de bank liepen 52 leningen. Ter vergelijking: het personeel is in de loop der jaren uitgebreid tot 31 personen, de Rosma-

lense Rabobank heeft nu ruim 14000 spaarrekeningen, ongeveer 4500 salaris- en rekening-courantrekeningen en er lopen 1200 hypotheek en persoonlijke leningen (een totaal van 32½ miljoen gulden). Er gaat jaarlijks 180 miljoen gulden in contanten aan kasgeld door de vingers op de bank, er worden 160.000 kashandelingen verricht en 640.000 andere boekingen. De grote bloei is vooral in de jaren 1965/1966 ingezet en de stormachtige ontwikkeling van de bank leidde ertoe, dat in 1972 naast de heer Coppens de heer C. ten Donkelaar tot directeur werd benoemd, waarmee de bank een tweeledige directie kreeg. De heer Coppens – zijn grootvader Jan Coppens, die de bank in 1910 mede heeft opgericht was van 1910 tot 1931 kassier – heeft vele functies bekleed in het Rosmalense gemeenschapsleven: hij was voorzitter van het schoolbestuur St. Lambertus, lid van het kerkbestuur Lambertusparochie, penningmeester van het gemeenschapshuis “De Kentering” en thans is hij nog lid van het algemeen bestuur van “De Kentering”, alsmede penningmeester van het ouderbestuur van jongerensoos “Selection”. Binnen de Rabo-organisatie is hij voorzitter van de Ver. van Directeuren in de afdeling “De Meijerij”. In de afgelopen 25 jaar zijn vele zakelijke relaties uitgegroeid tot persoonlijke banden en ongetwijfeld zul-

len zeer velen daarvan uiting geven op de receptie.” Voorafgaande aan de viering was er op donderdag 1 april 1976 een H. Mis uit dankbaarheid in de Lambertuskerk. Vrijdag 2 april togen 500 belangstellenden naar “De Kentering” om de heer Coppens te feliciteren. De hofkapel van Zandhazendurp kwam een muzikale hulde brengen. Voorafgaande aan de receptie was er een huldigungsbijeenkomst, waarbij er lovende woorden gesproken werden door de voorzitter van de bank, de heer M.L. Tibosch: “Wat een bouwpastoor eens in zijn leven meemaakt, hebt u zo’n keer of zeven georganiseerd, als we de bijkantoren meetellen. Onder dankzegging voor de inzet, het inzicht, de vindingrijkheid en handigheid overhandigde de heer Tibosch namens bestuur en Raad van Toezicht een bedrag onder couvert, terwijl mevrouw Coppens in de bloemetjes werd gezet.” Gesproken werd er ook door de heer B. Mars, districtsdirecteur van de Coöp. Centrale Rabobank. “Namens de centrale bank gaf hij uiting van zijn waardering voor het werk van de jubilaris, die aanvankelijk in zijn eentje als kassier begonnen, nu is te beschouwen als een teamworker, die het zoekt in de bundeling van krachten en daarmee blijk geeft coöperatief te denken. Namens het personeel bood mej. Mieke van Rosmalen de heer Coppens een zeevisuiterusting aan. Typerend voor de jubilerende directeur noemde zij het dat iedereen die bij de bank in dienst treedt er in de praktijk lang blijft werken. Dat de heer Coppens ook bij collega’s hoog aanzien geniet bleek uit de woorden van de heren P.J. Veldman, directeur van de Rabobank Vught, en J.H. Berkers, directeur van de Rabobank Boxtel. Namens de oudbestuursleden gaf de heer J. v. Nuland uiting van zijn waardering voor de jubilaris. De heer Coppens zei in zijn dankwoord dankbaar te zijn voor het vertrouwen dat bestuur en Raad van Toezicht in hem hebben gesteld, waarbij hij ook het aandeel dat medewerkers en medewerksters in de loop der jaren in de ontwikkeling van de bank hebben gehad, niet onvermeld liet.” (Br. Dagbl. 3 april 1976). Op vrijdag 30 november 1984 zegde hij de bank vaarwel om te gaan genieten van een welverdiende rust. Br. Dagbl. 14 november 1984: “Als ik bezie, dat ik zo’n 34 jaar geleden als kassier van de Boerenleenbank in een huiskamer te beginnen

Links: Brabants Dagblad 1 december 1984. Rechts: Brabants Dagblad 8 november 1989

ben en dat er, nu ik wegga, een prachtig groot nieuw Rabobankgebouw staat, voel ik me beslist niet ontevreden. Nogal wat mensen hebben me gevraagd: ‘Waarom stop je met je werk, je bent nog zo vitaal.’ Mijn antwoord is niet moeilijk. De laatste jaren is de bank enorm gegroeid.

Ook de mechanisatie gaat enorm snel en wordt steeds verder doorgevoerd. Welnu, ik wil die laatste jaren niet op mijn tenen hoeven te lopen en zeker geen vitale klappen riskeren. Ik ben nu gezond en wil dat graag blijven.” Coppens startte in 1951 met het “vorstelijke” salaris van f 1700,- per jaar. De agrarische bevolking van Rosmalen zag destijds zijn broodwinning niet goed zitten. ‘Waar begint hij aan? Er zit geen bestaan in dat werk. Hij zal er wel een baantje bij moeten nemen’, werd er hier en daar gezegd. Heel begrijpelijk, want wie had in 1951 kunnen voorzien, dat de banken zo’n stormachtige groei zouden gaan doormaken. Volgens de statuten mochten aanvankelijk alleen kredieten verstrekt worden aan de agrarische sector. Na de fusie met de Raiffeisenbank veranderde dat.”

Harrie Coppens werd bij zijn afscheid koninklijk onderscheiden. Hij ontving de eremedaille in goud, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Het eremetaal werd hem opgespeld door de toenmalige burgemeester van Rosmalen, mr. D. Burgers. “De koninklijke onderscheiding is hem toegekend vanwege zijn bijzondere kwaliteiten. Hij heeft ze niet alleen in dienst van de bank gesteld, maar er de plaatselijke gemeenschap van mee laten profiteren.... Hij betitelde hem in filatelistentaal met ‘een excellent exemplaar van bijzondere Rosmalenaren’ en ‘een vlag op het gemeentelijke schip’.

Lovende woorden waren er ook van de voorzitter van de bank, de heer M.L. Tibosch en van mevr. G. van Uden, die namens het personeel sprak. Zij trad in 1954 als eerste personeelslid in dienst van de bank. (Br. Dagbl. 1 december 1984)

1989

In 1989 onderging het bankgebouw aan de Dorpsstraat opnieuw een verandering. De hal van de bank werd aangepast aan de snel veranderende eisen binnen de bankwereld. Geldautomaten kwamen steeds meer in zwang. Ze kregen in de hal een plaats. Buiten werden

ze verplaatst van de Raadhuisstraat naar de Dorpsstraat. Een en ander had ook organisatorische consequenties. “Een nieuw bedieningsconcept is ontwikkeld met gescheiden balies voor geldhandelingen en adviesdienst, zowel voor particulieren als voor bedrijven. De geldautomaten bewijzen hierbij ook goede dienst en die zijn er nu op alle kantoren.” (De Molen 6 december 1989)

1989 Afscheid van directeur mr. C. ten Donkelaar

Mr. C. ten Donkelaar werd in 1972 benoemd als directeur, belast met administratieve en organisatorische zaken. Algemeen directeur was en bleef H. Coppens, die zich zou gaan bezig houden met commerciële aangelegenheden.

Bij zijn afscheid in 1989 had het Rosmalense weekblad “De Molen” een interview en gesprek met de heer Ten Donkelaar. Beginnende bij zijn benoeming in 1972 kon men in “De Molen” van 6 december 1989 lezen: “Op een leeftijd van 28 jaar was dat redelijk jong voor een dergelijke functie. Daarvoor was de heer Ten Donkelaar werkzaam op de Rabobank Dinteloord-Steenbergen, in het begin als eerste medewerker en tot slot als adjunct-directeur. De heer Ten Donkelaar: ‘Hoewel een geboren Tukker voelde ik me al gauw thuis in het Brabantse. Mijn benoeming in Rosmalen gaf daarom geen problemen, hoewel er wel een groot verschil in mentaliteit is van de West- en Middenbrabander. Hier is men wat gemakkelijker hetgeen soms wel eens problemen kan opleveren. Toen ik in Rosmalen begon was er vooral werk van organisatorische aard te verrichten, omdat de tijden in het bankvak nu eenmaal snel veranderen. De heer Coppens was en bleef het gezicht van de bank naar buiten toe en deed de commerciële zaken. De samenwerking tussen ons beiden is altijd erg goed verlopen.’ Doordat de heer Ten Donkelaar veel op kantoor werkte bleef zijn aanwezigheid op de bank en in Rosmalen lange tijd voor velen onbekend. Hij nam in het begin ook niet direct deel aan het sociale leven in Rosmalen....”

De inzet van de heer Ten Donkelaar is gedurende zijn Rosmalense periode (1972 – 1989) altijd geweest, dat de Rabobank zich één moet voelen met de gemeen-

schap, waarin zij werkt. “Zij zal daarom ook, waar mogelijk, actief moeten zijn in die gemeenschap. Of dat nu via geldelijke steun is of via lijfelijke aanwezigheid in bijvoorbeeld het bestuur van een vereniging”, aldus het Brabants Dagblad van 8 november 1989. Dezelfde krant gaat vervolgens verder: “Wij leven van de gemeenschap. Staan bekend om het intensieve contact dat we hebben met onze klanten en voelen ons daarom verplicht iets voor die mensen te doen. Ten Donkelaar, die vertrekt naar Eindhoven, waar hij adjunct-regiodirecteur wordt bij de Rabobank Nederland regio Eindhoven, zegt dat zijn bedrijf er belang bij heeft initiatieven in de gemeenschap te ondersteunen. Als voorbeeld noemt hij het nu al adopteren van een speeltoestel van de nog te bouwen speeltuin in Rosmalen. ‘Zaken die het leefgenot verbeteren of groepen mensen in een betere positie zetten zijn goed voor de bank. Wij ondersteunen die van harte. Jaarlijks ben ik alleen in Rosmalen een dikke dertigduizend gulden kwijt aan sponsorgelden. Terwijl ik daar echt niet veel nieuwe klanten door krijg. Het gaat om het imago van de bank. Dat poetsen we op door geldelijke steun. Maar ook door plaats te nemen in besturen van verenigingen en instellingen. Dat levert aan de andere kant wel weer zakelijke contacten op en dat is weer goed voor de bank.’ ..... Mede onder leiding van Ten Donkelaar groeide de Rosmalense Rabobank uit tot een bank met een omzet van 190 miljoen gulden per jaar. De directeur startte zeventien jaar geleden met vijftientig werknemers, nu verdienen 53 mensen hun boterham op de hoek van de Dorpsstraat en in de filialen aan de Oude Baan en in Hintham. Ten Donkelaar schat het aantal klanten ergens tussen de vijftien- en zestienduizend.

De Rabo-organisatie bestaat uit 900 bedrijven, die alle, zoals Ten Donkelaar het noemt, de eigen broek moeten ophouden. Dat hij en zijn medewerkers daarin zijn geslaagd blijkt uit de groei van de Rosmalense bank. ‘Die is echt niet alleen veroorzaakt door de uitbreiding van de gemeente. We maken vooral de laatste jaren een enorme groei door. In vijf jaar is de omzet gestegen met 55 miljoen gulden per jaar.’ Een aantal verbouwingen was noodzakelijk. Aan de laatste wordt momenteel de laatste hand gelegd. ‘Die verbouwing rond ik nog af’, aldus de directeur die op 1 januari (1990) naar Eindhoven vertrekt. De verbouwing speelt in op de veranderin-

gen in de bankwereld. ‘Via de geldautomaten kunnen we mensen die snel even geld willen halen uitstekend helpen. Dat levert tijd op voor de medewerkers. Tijd, die besteed kan worden aan mensen, die behoefte hebben aan informatie over allerlei zaken. Om ruimte te maken voor die gesprekken, passen we de balie aan.’ Ten Donkelaar, die in Rosmalen blijft wonen, is er van overtuigd, dat de intense relatie, die hij zegt met de klanten te onderhouden, niet in gevaar komt door een apparaat dat ‘geld uit de muur’ oplevert. Integendeel. Mensen die van de geldautomaat gebruik maken, hebben geen behoefte aan een gesprek. Die willen zo snel mogelijk geholpen worden. Doordat die mensen nu niet meer aan de balie verschijnen, kunnen we de andere klanten nog beter helpen, eenvoudig omdat onze mensen daar nu meer tijd voor hebben.’ De directeur verwacht dat, als zijn bedrijf integer en persoonlijk met de klanten blijft omspringen, de Rabobank Rosmalen een gezonde toekomst tegemoet gaat. ‘Onze kracht is, dat wij de klanten kennen. Dat we midden in de gemeenschap staan. De band met onze klanten, die moeten we overeind houden. Mensen gaan echt niet lopen omdat ze elders een procentje meer krijgen. De service, daar gaat het om. En die bieden wij.’

2005 Koninklijke onderscheiding voor mr. C. ten Donkelaar

In 2005 werd de heer Ten Donkelaar benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Op 22 december 2005 werd hem de onderscheiding door locoburgemeester R. van de Mortel van 's-Hertogenbosch opgespeld tijdens een feestelijke bijeenkomst in het hoofdkantoor van de Rabobank Nederland te Utrecht. “Decorandus is sedert 1966 werkzaam bij de Rabobank. Hij was ondermeer directeur van de Boerenleenbank/Rabobank Rosmalen (1972-1989) en Adjunct-Regiodirecteur van de Regio Eindhoven / Zuid Nederland (1990 – 1998). Sedert 1998 is hij Algemeen Secretaris van de Vereniging van Directeuren van Rabobanken (VDR). Decorandus heeft veel gedaan en betekend met betrekking tot de ontwikkeling van het beleid ten aanzien van de mobiliteit van directeuren. Omdat elke Rabobank in Nederland zelfstandig is, was dit een omvangrijk en intensief proces. Decoran-

dus staat bekend als een ‘mediator’ die in staat is om in ogenschijnlijk onoplosbare zaken tussen directeuren en besturen van lokale Rabobanken met voor alle partijen acceptabele oplossingen te komen en er op deze wijze toe bij te dragen dat de partijen weer in goede harmonie verder kunnen. Decorandus ontplooidde en ontplooit belangeloos ondermeer activiteiten als lid van de Werkgeversdelegatie van de CAAR (Centrale Adviesraad Arbeidsaangelegenheden Rabobankorganisatie), lid van de Stuurgroep CAO, voorzitter van de afdeling De Meijerij en voorzitter van het Rayon Eindhoven van de VDR, lid van de Ontwikkelgroep Bestuurdersconferentie Informatisering, lid van de Werkgroep Onderzoek Salarisstructuur Directeuren.

De activiteiten getuigen van een belangrijke inbreng in diverse ontwikkelingsprocessen. Naast deze direct aan zijn functie gerelateerde inzet, is decorandus ook langdurig actief geweest in het maatschappelijk leven. Ondermeer als secretaris-penningmeester van het bestuur van de Woningstichting De Kleine Meijerij, bestuurslid van de Rosmalense Omroepstichting, medeoprichter en penningmeester van het bestuur van de Kunststichting Rosmalen, bestuurslid van de Mixed Hockeyclub Rosmalen, lid en voorzitter-penningmeester van het bestuur van de Golfclub Rosmalen, penningmeester en voorzitter van het bestuur van de Rotary 's-Hertogenbosch. Verschillende bestuurlijke activiteiten zet hij tot op de dag van vandaag en in de toekomst voort. “ De uitreiking was bij gelegenheid van zijn afscheid als algemeen secretaris van de VDR. (de Rosbode 30 december 2005)

Mr. J. van Boxtel, directeur van de Rabobank Rosmalen van 1990 – 1998

Na het vertrek van de heer C. ten Donkelaar fungeerde drs. J. de Kort, interim-manager van de Rabobank Nederland, tijdelijk als waarnemend directeur van de Rosmalense Rabobank. Op 27 juni 1990 meldde het weekblad “De Molen”, dat de heer mr. J. van Boxtel uit Nuenen was benoemd tot de nieuwe directeur van de Rabobank Rosmalen. “De heer van Boxtel is afkomstig van de Rabobank Nederland, waar hij een aantal staf- en leidinggevende functies heeft bekleed. De heer van Boxtel zal zijn feitelijke werkzaamheden bij de Rabobank Rosmalen beginnen per medio augustus 1990.

Voor die tijd zal hij aan de leden van de bank worden voorgesteld tijdens de Algemene Vergadering van de Rabobank Rosmalen.”

Ook de heer Van Boxtel werd geconfronteerd met de snelle veranderingen en ontwikkelingen in het bankwezen. Daarnaast zag hij hoe de gemeente Rosmalen vele jaren strijd leverde voor het behoud van de zelfstandigheid. Politiek Den Haag sprak zich op 12 september 1995 uit voor een samengaan van Rosmalen en Den Bosch per 1 januari 1996. Een en ander tot grote teleurstelling en woede van de inwoners van Rosmalen. Twee zelfstandige Rabobanken in één gemeente werd als niet wenselijk ervaren en leidde mede tot de fusie. Ook de Rabobank Vught sloot zich bij die fusie aan. Directeur Van Boxtel aanvaardde binnen de nieuwe fusiebank de functie van directeur bedrijfsvoering. Hij was de enige directeur die affiniteit had met een van de fusiepartners. In september 1998 vierde mr. J. van Boxtel zijn zilveren dienstjubileum bij de Rabobankorganisatie. Tegelijk was hij voorzitter van de KEI vanaf 1994. Als directeur van de Rabobank Rosmalen nam hij het initiatief tot de oprichting van het ROC, het Rosmalens Ondernemers Contact. Ook hiervan werd hij de voorzitter. Per 1 januari 1999 verliet hij de Rabobank 's-Hertogenbosch en omstreken en aanvaardde hij een functie binnen het interim management van de Rabobank organisatie.

1998 De Rabobank Rosmalen gaat op in Rabobank 's-Hertogenbosch en omstreken

Donderdag 12 februari 1998 werd, tijdens drie afzonderlijke Algemene Ledenvergaderingen van de Rabobanken in Den Bosch, Rosmalen en Vught, het groene licht gegeven voor een fusie. De drie afzonderlijke banken gingen verder onder de naam “Coöperatieve Rabobank 's-Hertogenbosch en omstreken B.A.” Directeur Van Boxtel aan het woord in het Rosmalense weekblad “De Molen” van 25 februari 1998: “In 's-Hertogenbosch en omstreken komt een stevige Rabobank waar een jaar van onderzoek aan vooraf is gegaan. Er waren diverse overwegingen om tot een fusie te komen. De belangrijkste ervan was de centrale positie van de klant, die veel van een bank verwacht. We moeten veel in huis hebben om het de klant naar de zin te maken. Meer specialisatie op velerlei gebied

was de vraag. We hebben te maken met een steeds meer terugtrekkende overheid en onze klanten willen een antwoord hebben op veel vragen. Juist voor de toekomst zijn er ontwikkelingen in de markt waarop je moet anticiperen. Onze medewerkers moeten proactief met de klant bezig zijn.” Van Boxtel denkt daarbij aan toekomstvoorzieningen in de privé sector, beleggingen, bedrijfsfinancieringen en goede adviezen. “Veel bedrijven exporteren en daarbij behoort een passende dienstverlening. Ontwikkelingen in Europees verband met de toekomst van de Euro en een veel grotere internationale concurrentie tussen de exporterende bedrijven. In die markt moet je een partij meespelen en ondersteunend kan een bank veel doen als die maar groot en gespecialiseerd genoeg is.”

In kleiner verband speelde ook de herindeling Den Bosch / Rosmalen een rol. “Twee Rabobanken in een gemeente werkte alleen maar verwarrend, omdat de werkgebieden van de banken in Den Bosch en Rosmalen in elkaar overliefen. Er ontstonden al problemen bij de woningfinanciering in Hintham-Noord en straks ook in de Groote Wielen waren die problemen te verwachten. Dat Vught zich bij de fusiebesprekingen heeft aangesloten was een noodzaak om zich grootschaliger te kunnen profileren. Vught was een logische partner vanwege hun gerichtheid op Den Bosch. Eigenlijk was de fusiegedachte heel simpel, gezien vanuit de marktsituatie. De overige handelsbanken werken al grootschalig, landelijk en regionaal met plaatselijke kantoren gestuurd vanuit de regio. Daar spelen echter aandeelhoudersbelangen een rol en wij zijn gestoeld op de coöperatieve gedachte met de klant als middelpunt. Dat is te zien in ons logo. De klant is ons bestaansrecht en dat past bij onze coöperatieve identiteit die niet ter discussie staat. In Rosmalen blijven drie kantoren. In het centrum een kantoor, dat alle diensten kan aanbieden en verder in Hintham en aan de Oude Baan. Dat kantoor blijft, in afwijking van eerdere berichten over sluiting, en wordt volledig gemoderniseerd. Het winkelcentrum Oude Baan is al verbeterd en ondergaat een totale opleving waaraan de Rabobank wil meewerken. De winkeliers en de klanten zijn er erg blij mee. Ons kantoor aan de Raadhuisstraat blijft het middelpunt voor de particulier en bedrijven want we willen in Rosmalen toch zeer nadrukkelijk aanwezig blijven. De

klant bepaalt toch zelf waar hij zijn zaken wil doen. Het centrumkantoor wordt op termijn verbouwd en de plannen zijn al in voorbereiding.

Waarschijnlijk in de loop van 1999 wordt daar uitvoering aan gegeven. In gedachten en beleid zijn we ook al bezig met een vestiging in de toekomstige wijk Groote Wielen want ook daar wil de Rabobank een plaats innemen.” Uiteraard is er de vraag of een dergelijke grote bank niet te veel afstand schept naar de klanten. “Daar hebben we ook aan gedacht en we zijn nu bezig klankbordgroepen te formeren om te kunnen luisteren naar en af te stemmen op de klant. Er is nu een agrarische klankbordgroep als experiment en zo zullen er ook groepen komen voor particulieren en overige bedrijven. Er is een filosofie ontwikkeld om de coöperatieve gedachte verder inhoud te geven. Als coöperatieve bank willen we een brede dienstverlener zijn en we streven naar een actievere betrokkenheid van onze leden. Was er tot nu toe sprake van een verplicht lidmaatschap voor bepaalde klanten, nu gaan we de belangstelling voor de Rabobank aanmoedigen, zodat de klant vrijwillig lid wordt en de betrokkenheid groter wordt. Een statutenwijziging hiertoe dient nog te worden aangenomen. Meer betrokken leden dus die met ons mee willen praten en denken en dat niet alleen tijdens de ledenvergaderingen die we ook aantrekkelijker willen maken.” Onder het directieschap van de heer J. van Boxtel verdubbelde het balanstotaal. Hij droeg een gezonde bank over met grote mogelijkheden. Inmiddels zijn ook Vlijmen en Heusden opgegaan in de Rabobank 's-Hertogenbosch en omstreken.

2005: René van Haaren directeur

2006: Bijkantoren te Hintham en aan de Oude Baan sluiten de deuren

2010: Honderd jaar Rabobank in Rosmalen

Ook na directeur Van Boxtel is de Rabobank in Rosmalen niet stil blijven staan. Opgegaan in de vaart der volkeren op internet heeft zij zich daaraan geheel aangepast.

Internet bankieren en geldautomaten leidden ertoe, dat steeds minder mensen de weg naar het loket zochten. In het licht daarvan moeten we het sluiten van het bijkantoor aan de Oude Baan en later ook dat van Hintham (2006) mede zien. De grondleggers van de Rosmalense

Boerenleenbank zullen deze ontwikkeling in 1910 zeker niet voorzien hebben. Zij niet, maar laten we eerlijk zijn, wij ook niet. In 2010 werd op bescheiden wijze stil gestaan bij 100 jaar Boerenleenbank / Rabobank te Rosmalen. Er verschenen een viertal interessante artikelen van de 3 oud-directeuren en de toenmalige directeur Van Haaren in de Rosbode, weekblad van Rosmalen, van 22 januari, 29 januari, 5 februari en 12 februari 2010. Directeur René van Haaren, die in 2005 directeur Van Boxtel opvolgde, zegt in de Rosbode van 22

januari 2010: "Dit jaar bestaat de Rabobank Rosmalen honderd jaar. Met 310 medewerkers in het werkgebied Rabobank 's-Hertogenbosch en Omstreken, een balans totaal van 2.864.664.000 euro, acht kantoren, ruim 21000 leden en bijna 80.000 klanten is de bank niet meer te vergelijken met die van honderd jaar geleden. Toch doen we ons uiterste best om ondanks de virtualisering en de schaalvergroting dicht bij onze klanten te blijven.... Dat doen we met nieuwe media als internet en Rabo Mobiel en ook door maatschappelijke betrokkenheid te tonen en actief te zijn bij ontwikkelingen in het dorp. Bijvoorbeeld met het Coöperatiefonds. Jaarlijks voegen we een deel van de winst toe aan dit fonds. Viermaal per jaar komt een afvaardiging van de Ledenraad bij elkaar om aanvragen op economisch, maatschappelijk en cultureel terrein te bespre-

ken en te beoordelen..... Ook in Rosmalen werden en worden mooie projecten ondersteund." De Heemkundekring Rosmalen heeft dat in december 2013 mogen ervaren met een mooie cheque van 2000 euro.

Tot slot

In 2011 vertrok René van Haaren als directeur en werd hij opgevolgd door Bram van Druuten als nieuwe kern directeur voor Rosmalen. Inmiddels is het oude vertrouwde kantoor aan de Dorpsstraat/ Raadhuisstraat gesloten, hetzij voor een volledige sloop, hetzij voor een grote verbouwing. De nabije toekomst zal ons dit leren. De Rabobank is niet verdwenen uit ons dorp. Zij verleent haar diensten aan de Rosmalense bevolking vanuit een tijdelijk kantoor in de Raadhuisstraat, tegenover Aldi. Immers ook voor de Rabobank is Rosmalen zó!

Sticker: Rosmalen is zó.

Kwaai jong

Wiljo van de Plas

Driek "zat" ten tijde van ver weg – toen het oude mannenhuis bij de nonnen in Rosmalen. Hij genoot daar inwoning. Bewassing en eten. Overdag werden hij en zijn lotgenoten geacht buitenshuis te verblijven.

Driek had zijn vaste rondje: door het dorp naar de Boerenbond waar hij, op het stenen trapje gezeten, van het leven zat te genieten. Zijn behoefte deed hij in een kuil nabij het oude station. Dat leverde hem de bijnaam "Driek d'n Braai-er" op.

Wij "kwaai-jong" plaagden hem vaak:

zo erg zelfs dat we hem soms aanraakten met stokjes die we even tevoren in de hondenpoep gedoopt hadden.

Toch was Driek altijd vriendelijk en aanspreekbaar. Soms vertelde hij iets over vroeger met Hannah (waarschijnlijk zijn overleden vrouw).

Destijds was het normaal als het ontbijt bestond uit een bord havermouten pap. Wij kicken op zijn verhalen en gniffelden als hij dan plotseling uitriep "Hannah! Wat is de pap toch zout!!". Wij wisten uit eigen ervaring dat onze moeders ook altijd een snufje zout in de pap strooiden.

Wij waardeerden dat want van het zout in de pap hebben we in ons verdere leven uitbundig genoten. Pas nu komt de straf want wij, oudjes van nu, worden geacht alles te ontzouten.

Historie van Rosmalen op het Internet

Michiel van Heumen

Vorig jaar bestond het Internet in zijn huidige vorm twintig jaar. Oorspronkelijk alleen voor militaire doeleinden bestemd, daarna nuttig gemaakt voor Amerikaanse universiteiten is het nu een wereldwijd fenomeen, met een schier onuitputtelijk aanbod van informatie. Iedereen die wat ouder is heeft wel de ervaring dat voor bijv. voor een (geschiedenis) feitje, een bepaald adres of persoon dagen-, weken-, maandenlang of zelfs tot in den treure gezocht moest worden; nu worden zulke zaken met behulp van Internet in luttele seconden op het scherm getoverd. Ook voor degenen die meer willen weten over de geschiedenis van Rosmalen, zoals genealogen, heemkundigen of 'gewoon' geïnteresseerden, zijn er op dit moment diverse sites die een antwoord geven op heersende vragen. Ik heb ze voor u, voor zover ze mij bekend zijn, hier op een rijtje gezet; de volgorde is min of meer willekeurig. Meer dan een opsomming en korte beschrijving wil het niet zijn; ik spreek in zijn algemeenheid geen waardeoordeel uit over de verschillende websites.

Er werd vroeger volharding geëist van degenen die in een archief onderzoek moest doen in oude kranten. Bladzijde voor bladzijde vergeeld krantenpapier omslaan op zoek naar bepaalde feiten, later beeldje voor beeldje op een microfiche lezen. Geen aantrekkelijk vooruitzicht! Nu is er sinds enige tijd de site www.delpher.nl: 1 miljoen Nederlandse boeken, kranten en tijdschriften worden 'full text' (d.w.z. op elk woord in de tekst valt te zoeken) doorzocht. De site is een samenwerking van de Koninklijke Bibliotheek en een aantal universiteiten. Wetenschappelijke instellingen, bibliotheken en erfgoedorganisaties laten hun kranten, tijdschriften en boeken scannen. Brabantse kranten die op dit moment al beschikbaar zijn, zijn o.a. 'De Noord-Brabander', 'Noord-Brabander' en 'Noordbrabantsch dagblad het huisgezin', helaas voor slechts een beperkt aantal jaren. Naar verwachting wordt de belangrijkste krant die in de 19^e en 20^e eeuw in Den Bosch en omgeving verscheen – de 'Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche courant' (1859-1938)- dit jaar via *Delpher* door middel van scans beschikbaar gesteld.

De zogenaamde 'Boedelbank' van het Meertens Instituut in Amsterdam stelt gegevens uit zo'n 3000 boedelinventarissen daterend uit de 17^e tot de 19^e eeuw, integraal beschikbaar. Een boedelinventaris is een officieel document waarin de bezittingen van een persoon of een huishouden beschreven wordt. Brabant is vertegenwoordigd door inventarissen uit

Rosmalen en Oirschot. De boedelbank is te raadplegen op het adres www.meertens.knaw.nl/boedelbank. Op de site kan gezocht worden op voorwerpen en personen.

www.bhic.nl De site van het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) gehuisvest op de Citadel in Den Bosch-het vroegere Rijksarchief- biedt een goed uitgangspunt voor genealogisch en (lokaal-)historisch onderzoek. Een aantal katholieke en hervormde doop- en trouwboeken van Rosmalen zijn geïndexeerd op de website te raadplegen. Wel zijn de boeken zelf niet via scans te raadplegen. Het archief van het Bisdom Den Bosch is vorig jaar vanwege bezuinigingen bij het bisdom opgeheven. De doop-, trouw- en begraafboeken (DTB) die nog in bezit van het bisdom waren, zijn inmiddels overgedragen aan het BHIC en gescand en komen t.z.t. via de site beschikbaar.

Op de site van het BHIC is sinds vorig jaar ook het zogenaamd 'Handelsregister' van de Kamer van Koophandel van 's-Hertogenbosch over 1922-1998 ontsloten. Het betreft hier een index, waarin op naam van bedrijf of vereniging én op plaats kan worden gezocht. De fysieke dossiers moeten op de studiezaal van het BHIC worden geraadpleegd. Zoeken op plaats (én persoons)naam 'Rosmalen' leverde 1834 zoekresultaten op!

Dit jaar nog zal de oude, vertrouwde website in een geheel nieuw jasje worden gestoken, hopelijk met nog meer indexen, scans, inventarissen en andere gegevens!

Niet op de site van het BHIC zoals gezegd, maar wel via www.genver.nl -een particulier initiatief van Jacques Verheijen- kunnen de door de Mormonen indertijd verfilmde DTB

en registers van de Burgerlijke Stand van Rosmalen geraadpleegd worden. Ook de circa 30 jaar geleden door het BHIC gemaakte fiches op dopen, trouwen en begraven, periode resp. 1649/1678/1670 tot 1810, zijn verfilmd en via deze particuliere site te doorlopen. Rosmalenaren kunnen ook worden aangetroffen in de 19^e eeuwse militaire stamboeken die bij het Nationaal Archief in Den Haag worden bewaard. Iedereen die voor de militaire dienst werd goedgekeurd, werd met zijn personalia opgenomen in het stamboek van het legeronderdeel waarbij hij werd ingelijfd. Er is een index (met de daaraan gekoppelde door de Mormonen vervaardigde filmbeelden van de stamboeken) die nog in opbouw is en waarin thans (februari 2014) 254.000 namen zijn opgenomen, beschikbaar via *Genver*.

Ook een andere bron op het gebied van de dienstplicht is via Internet ontsloten: dat zijn de 19^e en 20^e eeuwse militieregisters die in provinciale en plaatselijke archieven bewaard zijn gebleven. In deze registers staan van 1811 tot 1940 de gegevens van alle Nederlandse jongens die werden opgeroepen voor militaire dienst. De site www.militieregisters.nl is een samenwerking tussen archieven en gebruikers en onderdeel van het project 'Vele Handen maken licht werk', geïnitieerd door het Stadsarchief Amsterdam in 2010. Het Stadsarchief Den Bosch neemt er ook aan deel met de scanning en indexering van de militieregisters van 's-Hertogenbosch (1817-1929) en Rosmalen (1817-1935). De index kan iedereen gratis bekijken; voor het raadplegen van de beelden moet een klein bedrag worden betaald, met nog een luttele 10 eurocent extra als u de scan wil downloaden.

De registers van de Burgerlijke Stand van Rosmalen zijn ook via de site van het Stadsarchief Den Bosch – www.stadsarchief.nl – beschikbaar, door middel van een index en bijbehorende beelden. De geboorteakten zijn –voor zover heb ik kunnen achterhalen– in te zien tot 1914, de huwelijksakten tot 1932 en de overlijdens tot 1952. De volkstellingen- en bevolkingsregisters van Rosmalen van 1810-1939 zijn enkele jaren geleden ook gescand; het wachten is op het moment dat deze registers en bijbehorende indexen via de website van het Stadsarchief beschikbaar komen. Op dit moment wordt daar ook de scanning en indexering van het notarieel archief van Rosmalen tot begin 20^e eeuw voorbereid.

Een diversiteit van materiaal wordt ontsloten door de website www.thuisinbrabant.nl. 'Thuis in Brabant' is een samenwerkingsverband van een aantal erfgoedinstellingen (bibliotheken, musea en archieven), financieel ondersteund door de provincie Noord-Brabant. De site is niet specifiek op Rosmalen gericht, maar biedt hulpvaten voor lokaal onderzoek, doordat de tijdschriften 'Brabants Heem' en 'de Brabantse Leeuw' toegankelijk zijn gemaakt (ook met scans

van de artikelen). Ook biedt ze een toegang tot de collectie van de 'Film- en fotobank Noord-Brabant', die onderdeel uitmaakt van de zogenaamde 'Brabant-Collectie' van de Universiteit van Tilburg. De kern van de 'Brabant-Collectie' is gevormd in 's-Hertogenbosch onder de vleugels van het Provinciaal Genootschap van kunsten en wetenschappen, dat na afslanking zijn rijkdom aan boeken, kaarten en prenten die het in anderhalve eeuw bijeen had verzameld, heeft overdragen aan de Tilburgse universiteit.

We kennen allemaal het gezegde 'Een beeld zegt meer dan 1000 woorden'. Dat verklaart de populariteit en het vele gebruik van allerlei fotocollecties. De 'Film- en fotobank Noord-Brabant' is zoeven genoemd. Deze collectie –ook rechtstreeks op te roepen met de URL www.filmenfotobank-nb.nl – levert met het trefwoord 'Rosmalen' 644 hits met afbeeldingen op, die ook besteld kunnen worden. Tot de deelnemers van de film- en fotobank behoort een groot aantal Brabantse heemkundekringen. Misschien een idee voor onze heemkundevereniging om de in haar bezit zijnde foto's en films via deze site voor een breder publiek toegankelijk te maken?

Ook het Stadsarchief 's-Hertogenbosch heeft een uitgebreide collectie foto's, films, kaarten en prenten, die via de 'Beeldbank' op zijn site (hierboven genoemd) te bekijken zijn. Bijzonder rijk is de verzameling glasnegatieven en afdrucken van het Bossche fotopersbureau 'Het Zuiden', bijna één miljoen afbeeldingen, die het Stadsarchief in 1985 kocht. Ons dorp en zijn inwoners zijn door de fotografen van 'Het Zuiden' talloze malen vereeuwigd. Meer recent –in 2007 om precies te zijn– heeft Felix Janssens, tussen 1959 en 1999 stadsfotograaf bij het Brabants Dagblad, zijn tienduizenden journalistieke foto's aan het Stadsarchief overgedragen. Ook onder die foto's vele die Rosmalen betreffen!

Geen beeldbank in eigenlijke zin, maar wel een bijzonder rijke bron van foto's alsmede verhalen uit de periode 1940-1970, is de site van Krien van Hirtum, lid van onze heemkundekring en oud-redacteur van dit tijdschrift: www.rosmalenseherinneringen.nl. Krien van Hirtum heeft de honderden foto's op zijn site ingedeeld in straten en op thema, zoals: het dagelijks leven, de middenstand en levensvreugd.

Historische informatie over elke plek in Nederland verschaft de site www.watwaswaar.nl. Ook hier hebben een aantal Nederlandse erfgoedinstellingen de handen ineen geslagen. Een groot aantal kadastrale kaarten en een aantal luchtfoto's van geheel Nederland zijn op de site te bekijken. Ook de 'Oorspronkelijke aanwijzende tafels' (OAT), waarbij de eigendomsverhoudingen in oktober 1832 zijn vastgelegd (ook die te Rosmalen), zijn hier op het Internet geplaatst. Helaas is het gebruikersgemak niet erg groot. Zelf heb ik op mijn

site www.vanheumen.info de OAT van Rosmalen geheel getranscribeerd en via Excel-bestanden gemakkelijk doorzoekbaar gemaakt. De minuutplans uit 1832 zijn behalve op *WatWasWaar* ook op mijn site te bekijken, met als extra mijnerzijds de Rosmalense schattingskaarten uit circa 1880 en tiendkaarten uit de tweede helft van de 19^e eeuw.

Eindig ik dan met de nieuwe website van onze heemkundekring, die half januari van dit jaar de lucht is ingegaan en daarmee het begin markeert van de viering van het 25-jarig bestaan: www.heemkundekringrosmalen.nl. Op twee zaken die u op de site van onze kring aantreft, wil ik de aandacht vestigen. Allereerst is dat de collectie bidprentjes van personen, die geboren, gehuwd of gestorven zijn binnen onze ge-

meente of daar gewoond hebben. De index van een belangrijk deel van de prentjes was al reeds op de oude site te raadplegen, thans wordt gewerkt aan het plaatsen van een index met eraan gekoppelde afbeeldingen van de prentjes. Dat is een echt monnikenwerk, dat nog vele uurtjes werk met zich meebrengt! Wie voelt zich geroepen?! Tenslotte dan ons tijdschrift *Rosmalla*, waarvan alle afleveringen sinds het prille begin in 1990 tot en met 2008 nu gescand op de site staan. In bijna vijftientig jaar tijd is het heemkundetijdschrift een echte encyclopedie van Rosmalense feiten, personen en gebeurtenissen geworden, die nu door iedereen thuis kan worden gelezen of geraadpleegd.

HEEMKUNDEKRING ROSMALEN

DANKT ZIJN SPONSORS

Boundless Business Consultancy	Heihoeven 53	5244 GK	Rosmalen
Timmers Bouwbedrijf bv.	Heikampweg 6	5249 JX	Rosmalen
P.Hoedemakers & Zn. bv.	De Grote Elst 40	5246 JP	Rosmalen
Soos Satisfaction	Fort Alexanderstraat 31	5241 EX	Rosmalen
Dierenspecialzaak Nico van den Berg	Oude Baan 3	5242 HT	Rosmalen
Gebr. Voets Weg- en Waterbouw	Vinkenveld 4	5249 JP	Rosmalen
Car-O-Tech	Hoogstraat 5	5258 BA	Berlicum
v.d.Weide Holding	Pastoor de Leijerstraat 5	5246 JA	Rosmalen
Bouwbedrijf van Niftrik	Friezenstraat 2	5249 JS	Rosmalen
Bouwmans Oliehandel bv.	West eind 2	5245 NL	Rosmalen

HEEMKUNDEKRING - ROSMALEN